

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Joutomaa-alueet ja niiden väliaikainen käyttö Lohjan keskustan alueella

Järvinen, Antti

2016 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Joutomaa-alueet ja niiden väliaikainen käyttö Lohjan keskustan alueella

Antti Järvinen
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Huhtikuu, 2016

Antti Järvinen

Joutomaa-alueet ja niiden väliaikainen käyttö Lohjan keskustan alueella

Vuosi 2016 Sivumäärä 52

Tässä opinnäytetyössä tarkasteltiin joutomaa-alueita ja niiden väliaikaista käyttöä Lohjan keskustan alueella. Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda toimintamalli, jolla tarjotaan mahdollisuus joutomaa-alueen väliaikaiselle käytölle ottamalla alueen asukkaat mukaan toimintaan. Tavoitteena oli myös saada ideoitua väliaikaista käyttöä valitulle joutomaa-alueelle, minkä voi tarvittaessa myöhemmin toteuttaa käytännön tasolla.

Tämän opinnäytetyön tutkimusongelmana oli selvittää, miten joutomaa-alueiden väliaikaiskäyttöä Lohjan keskusta-alueella voisi kehittää. Tutkimusongelman alakysymyksinä olivat lisäksi seuraavat asiat: miten joutomaa-alueiden käyttöä tällä hetkellä suunnitellaan, missä keskusta-alueen joutomaa-alueet sijaitsevat ja millaista käyttöä joutomaa-alueelle toivotaan.

Opinnäytetyön teoriaperustassa tarkasteltiin joutomaa-alueisiin keskeisesti liittyviä käsitteitä kuten maankäytön suunnittelua, osallisuutta ja osallistumista, joukkouttamista sekä pop up -toimintaa. Lisäksi käsiteltiin myös erilaisia esimerkkejä asukkaiden osallistumisesta ja osallistamisesta. Esille nostettiin joutomaihin ja väliaikaiseen käyttöön läheisesti liittyvät kaupunkiviljely, Karhupuiston kummit sekä talonvaltaus.

Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytettiin laadullisia menetelmiä. Työssä haasteltiin Lohjan kaupungin ympäristöjohtajaa, asemakaava-arkkitehtia sekä kaavoitusarkkitehtia. Opinnäytetyössä hyödynnettiin teemahaastattelua tutkimusmenetelmänä, koska se on tehokas ja nopea tapa saada tietoa halutusta asiasta. Muita käytettyjä menetelmiä olivat havainnointi ja tulevaisuusverstaas. Havainnoinnin pohjalta tehtiin kartta joutomaa-alueista Lohjan ydinkeskustan alueella ja tulevaisuusverstaassa puolestaan kerättiin ideoita Haikarin joutomaa-alueen väliaikaiselle käytölle. Havainnoinnin pohjalta voitiin todeta, että joutomaa-alueet sijoittuvat pääasiassa Lohjan ydinkeskustan välittömässä läheisyydessä sijaitsevan Ranapuiston alueelle.

Opinnäytetyön tulevaisuusverstaan pohjalta syntyi suuri määrä ideoita Lohjan Haikarissa sijaitsevan joutomaa-alueen väliaikaisesta käytöstä. Tulevaisuusverstaasta saadut tulokset osoittivat, että alueelle halutaan löytää jotakin hyödyllistä väliaikaista käyttöä. Verstaassa kerättiin ensin uhkia ja haasteita aluetta kohtaan, mikäli sitä ei otettaisi käyttöön esimerkiksi seuraavan viiden vuoden aikana. Osallistujien mielestä kolme suurinta uhkaa olivat epätietoisuus tulevaisuudesta, imagohaitta sekä roskaamisvaara. Ratkaisuksi näihin uhkiin keksittiin muun muassa yleinen tiedotus, yhteisöllisen toiminnan lisääminen sekä lampaiden tuominen alueelle. Verstaasta saatujen ideoiden pohjalta aluetta on mahdollista kehittää lähivuosina huomattavasti alueen asukkaat huomioiden.

Asiasanat: joutomaa-alueet, väliaikainen käyttö, maankäytön suunnittelu, osallistuminen, osallisuus, pop up.

Antti Järvinen

Wasteland areas and their temporary use in the center of Lohja

Year	2016	Pages	52
------	------	-------	----

This thesis examined the wasteland areas and their temporary use in the center of Lohja. The aim of this study was to create an operating model which provides a chance for temporary use of wasteland areas by involving local residents. The aim was also to come up with ideas for temporary use of a selected wasteland area which can later be implemented.

The research problem of this thesis was to find out how wasteland areas' temporary use in the center of Lohja could be developed. The research problem's sub-questions were the following: how wasteland areas use is planned at the moment, where the wasteland areas in the city-center are and what kind of use is being hoped for wasteland areas.

The theoretical framework of this thesis viewed central concepts related to wasteland areas such as land-use planning, involvement and participation, crowdsourcing as well as pop up activities. In addition, the thesis also dealt with different kind of examples of involvement and participation of the residents. Matters closely related to wastelands and temporary use were raised such as urban farming, Karhupuisto's godparents and squatting.

The research was conducted as a qualitative research. The city of Lohja's environmental director, city plan architect and city planning architect were interviewed. The thesis used theme interview as a research method because it is an effective and quick way to obtain information from the desired subject. The other used methods were observation and a future workshop. A map of wasteland areas in the city-center of Lohja was drawn based on the observation and ideas gathered from the future workshop for Haikari's wasteland area's temporary use.

A large number of ideas were invented in the future workshop for the wasteland area's temporary use. The results from the future workshop indicated a desire to find a useful use for the area. Threats and challenges were first collected in the workshop towards the area if it is not taken in use for example within the next five years. In the opinion of the participants three biggest threats were uncertainty about the future, image damage and a risk of being littered. Solutions to these threats were for example general information, increased communal activities and to bring sheep to the area. It is possible to develop the area significantly in the coming years by taking into account the local residents with the ideas from the workshop.

Keywords: wastelands, temporary use, land-use planning, participation, involvement, pop up.

Sisällys

1	Johdanto.....	6
1.1	Tarkoitus ja tavoite.....	7
1.2	Tutkimusongelma ja kehittämistehtävä.....	7
1.3	Raportin rakenne.....	8
2	Tietoperusta.....	9
2.1	Maankäytön suunnittelu.....	9
2.1.1	Joutomaa.....	10
2.1.2	Paikan tuntu ja paikan henki.....	13
2.2	Osallistuminen ja osallisuus.....	14
2.2.1	Joukkouttaminen.....	16
2.2.2	Pop up -toiminta.....	19
2.3	Esimerkkejä asukkaiden osallistumisesta ja osallistamisesta.....	20
2.3.1	Kaupunkiviljely.....	20
2.3.2	Karhupuiston kummit.....	22
2.3.3	Talonvaltaus.....	23
3	Toiminnallinen viitekehys.....	25
3.1	Lohjan kaupunki.....	25
3.2	Lohjan kaupungin maankäytön suunnittelu.....	26
3.3	Opinnäytetyön yhteys laajempaan hankkeeseen.....	27
4	Tutkimuksen toteutus.....	27
4.1	Tutkimusmenetelmät.....	27
4.1.1	Teemahaastattelu.....	28
4.1.2	Havainnointi.....	29
4.1.3	Tulevaisuusverstaas.....	30
4.2	Tutkimustulokset.....	33
4.2.1	Teemahaastattelun tulokset.....	33
4.2.2	Havainnoinnin tulokset.....	36
4.2.3	Tulevaisuusverstaan tulokset.....	38
5	Johtopäätökset.....	40
5.1	Luotettavuuden arviointi.....	41
5.2	Jatkotutkimuksen aiheet.....	43
5.3	Kehittämisehdotukset.....	44
	Lähteet.....	45
	Kuviot.....	50
	Taulukot.....	51
	Liitteet.....	52

1 Johdanto

Joutomaa-alueet ovat melko vähän esillä mediassa, mutta aihe on tärkeä ja se pitäisi tuoda paremmin esille. Joutomaat ovat usein alueita, jotka on jo suunniteltu käyttöä varten, mutta suunnitelmaa ei ole realisoitu vuosikausiin. Alueet ovat usein epäviehättäviä, vaarallisia ja joskus jopa ympäristölle haitallisia. Ihmiset näkevät joutomaa-alueita monissa paikoissa, mutta eivät välttämättä ymmärrä tai tiedä, että alueelle voisi keksiä jotakin muuta, hyödyllistä käyttöä. Moni onkin kiinnittänyt huomiota alueeseen, mutta jättänyt pohtimatta sen tarjoamia mahdollisuuksia. Hyvänä esimerkkinä toimii Aspinniemen joutomaa-alue Tampereella, mistä tehtiin vapaaehtoisvoimin oleskelu- ja tapahtumatila (Hukatila ry 2013). Esimerkki osoittaa, että joutomaa-alueet tarjoavat paljon kehittämismahdollisuuksia ja ne olisi hyvä ottaa nykyistä enemmän väliaikaiseen hyötykäyttöön.

Joutomaa-alueet sijaitsevat monesti kaupunkirakenteen sisällä, joten niissä piilee suuri rahallinenkin arvo, jos ne olisi valjastettu kunnolliseen käyttöön. Joutomaa-alueiden väliaikainen hyödyntäminen on mahdollista esimerkiksi vapaaehtoisuuteen perustuvilla talkoilla. Alueen asukkaiden potentiaalin hyödyntäminen tarjoaa myös mahdollisuuden lisätä sosiaalista vuorovaikutusta ja samalla turvallisuuden tunnetta. (Tarvainen, Toivola & Mäkinen 2013.) Joutomaa-alueet tarjoavatkin erinomaisen tilaisuuden erilaisille innovaatioille ja toimintamalleille, joilla on mahdollisuus parantaa alueen asukkaiden hyvinvointia. Alueiden valjastaminen lähiseudun asukkaiden käyttöön vahvistaisi asukkaiden yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä parantaisi alueen viihtyisyyttä. Karhupuiston kummit ovat hyvä esimerkki siitä, miten synkän ja jopa pelottavan ympäristön voi muuttaa kaikille ihmisryhmille sopivaksi oleskelutilaksi. (Kaakinen 2013.)

Tässä opinnäytetyössä keskitytään Lohjan keskustan läheisyydessä sijaitsevaan Haikariin ja sen joutomaa-alueeseen. Valitulle joutomaa-alueelle on tarkoitus ideoida väliaikaista käyttöä yhdessä alueen asukkaiden ja paikallisten yhdistysten kanssa. Opinnäytetyö kytkeytyy väljästi laajempaan hankkeeseen, jossa on mukana useita ammattikorkeakouluja. Tutkimusosio suoritetaan yhteiskehittämismenetelmänä, johon sisältyvät tulevaisuusverstaas ja valitun joutomaa-alueen valokuvaus. Menetelmäosiossa hyödynnetään myös Lohjan kaupungin ympäristöjohtajan, asemakaava-arkkitehdin ja kaavoitusarkkitehdin ryhmähaastattelun tuloksia sekä paikallisten asukkaiden ja yhdistysten edustajien ideoita. Opinnäytetyö liittyy yhdyskuntasuunnitteluun, mutta asioita käsitellään liiketalouden näkökulmasta.

1.1 Tarkoitus ja tavoite

Tämän opinnäytetyön aihe on joutomaa-alueet ja niiden väliaikainen käyttö Lohjan keskustan alueella. Opinnäytetyössä perehdytään aiheen kannalta keskeisiin käsitteisiin, kuten joutomaihin ja maankäytön suunnitteluun. Lisäksi opinnäytetyössä kerrotaan, mitä nämä asiat pitävät tarkemmin sisällään. Opinnäytetyön tavoitteena on luoda toimintamalli, jolla tarjotaan mahdollisuus joutomaa-alueen väliaikaiselle käytölle ottamalla alueen asukkaat mukaan toimintaan. Tavoitteena on myös, että valitulle joutomaa-alueelle saadaan ideoitua väliaikaista käyttöä, jonka voi tarvittaessa myöhemmin toteuttaa käytännön tasolla. Työn muoto opinnäytetyössä on toimintakeskeinen. Tämä opinnäytetyö on rajattu koskemaan Lohjan keskustan alueella sijaitsevaa joutomaa-aluetta, jolle pyritään ideoimaan väliaikaista käyttöä yhdessä Lohjan kaupungin ja paikallisten yhdistysten kanssa.

1.2 Tutkimusongelma ja kehittämistehtävä

Opinnäytetyön alussa määritellään keskeiset käsitteet ja kuvataan käsitteiden välinen yhteys. Niin sanotussa toiminnallisessa viitekehyksessä kuvataan Lohjan maankäytön suunnittelua ja esitellään Lohjan kaupunkia. Tutkimuksen toteutuksessa taas kuvaillaan opinnäytetyössä hyödynnettyjä tutkimusmenetelmiä ja niiden avulla saatuja tuloksia.

Empiiristä osiota varten valittiin yksi tietty joutomaa-alue Lohjan keskustan alueelta, jota alettiin ideoimaan yhdessä Lohjan kaupungin sekä paikallisten yhdistysten edustajien kanssa. Tutkimusosiossa hyödynnettiin yhteiskehittämisenmenetelmiä kuten tulevaisuusverstasta. Lohjan keskustassa olevat joutomaa-alueet merkittiin karttaan ja kuvattiin, jotta saatiin mahdollisimman tarkka kuva joutomaista Lohjan keskusta-alueella.

Tämän opinnäytetyön tutkimusongelmana on, miten joutomaa-alueiden väliaikaiskäyttöä Lohjan keskusta-alueella voisi kehittää. Tutkimusongelman alakysymykset on myös esitetty kuviossa 1, jossa on myös linkitetty opinnäytetyössä olevia asioita joutomaa-käsitteen ympärille. Alakysymykset ovat seuraavat:

- 1) Miten joutomaa-alueiden käyttöä tällä hetkellä suunnitellaan?
- 2) Missä keskusta-alueen joutomaa-alueet sijaitsevat?
- 3) Millaista käyttöä joutomaa-alueelle toivotaan?

Kuvio 1: Tutkimusongelma ja termien linkitys joutomaa-käsitteeseen

1.3 Raportin rakenne

Opinnäytetyön rakenne on jaettu viiteen päälukuun. Ensimmäisessä luvussa esitellään tutkimusongelma sekä johdatellaan varsinaiseen opinnäytetyöhön. Opinnäytetyön seuraavassa luvussa käsitellään tietoperustaa eli joutomaa-alueita ja siihen liittyviä muita käsitteitä, kuten maankäytön suunnittelua, kaupunkiviljelyä, pop up -toimintaa sekä osallistumista ja osallisuutta. Tietoperustan jälkeen esitellään toiminnallinen viitekehys, joka sisältää muun muassa Lohjan kaupungin esittelyn sekä luodaan katsaus siihen, miten Lohjalla suunnitellaan maankäyttöä.

Neljännessä luvussa käsitellään varsinaista tutkimusta ja se sisältää kaksi erillistä osiota. Ensimmäisessä osiossa käydään läpi opinnäytetyössä käytetyt tutkimusmenetelmät sekä miten opinnäytetyön tekijä on kerännyt tietoa tutkittavista asioista. Toisessa osiossa käsitellään varsinaisia tuloksia, jotka ensimmäisessä osiossa kerättiin. Tutkimusosion jälkeen ovat vuorossa johtopäätökset, jossa summataan yhteen opinnäytetyötä sekä tehdään luotettavuuden arviointi ja annetaan jatkotutkimuksen aiheita.

2 Tietoperusta

2.1 Maankäytön suunnittelu

Maankäyttötarpeet ovat moninaisia ja päällekkäisiä. Niiden yhteensovittamista tarvitaan sekä asutuksen ja liikenteen piirissä olevilla alueilla kuin myös harvemmin asutuilla alueilla, jotka ovat esimerkiksi luonnonsuojelullisesti merkityksellisiä alueita. Kaavoituksella on maankäytön suunnittelussa keskeinen rooli sen toimiessa oikeudellisenä ohjauksena. Kaavoituksen lisäksi maankäyttöä voidaan ohjata esimerkiksi suunnittelutarvealuesääntelyllä. Erityisiä tarpeita palvelevaa suunnittelua tehdään muun muassa maantie- ja luonnonsuojeluasioissa. Maankäytöllä tarkoitetaan sellaisia järjestelyjä, jotka perustuvat välittömästi omistusoikeuteen tai viranomaisten myötävaikutukseen ja näiden järjestelyjen seurauksena saadaan eri alueiden käyttömuodon sisältö. Maankäytön suunnittelussa ympäristövaikutusten merkitys on korostunut viime aikoina ja tämän seurauksena voidaan puhua maankäytön ja ympäristönkäytön yhdenmukaisesta merkityksestä eli integroidusta suunnittelusta. (Hollo 2006, 33.)

Maankäytön suunnittelulla voidaan myös ehkäistä melu- ja tärinäongelmien syntymistä tai vaihtoehtoisesti myös luoda niitä. Kaavoitus toimii tässä asiassa keskeisenä vaikutuskeinona ja hyvällä suunnittelulla onkin mahdollista ennalta ehkäistä melu- ja tärinäongelmien syntymistä uusilla alueilla ja näin ollen kaavassa ei ole tarvetta erilliselle melun- ja tärinäntorjunnalle. Huonosti suunniteltu kaava ja sen lopputuloksena syntyvät melu- ja tärinäongelmat ovat jälkeenpäin lähes mahdotonta ratkaista, joten kaavaan on kiinnitettävä kunnolla huomiota jo alusta alkaen. Meluhaitasta 85-prosenttia syntyy tie- ja katuliikenteestä ja erityinen altistumisriski on taajamien sisääntuloteiden varsilla. Melu aiheuttaa monia haittavaikutuksia kuten häiritsevyyttä ja erilaisia fysiologisia vaikutuksia, kuten esimerkiksi unihäiriöitä, keskittymisen vaikeutumista ja kuulemisen sekä puheviestinnän vaikeutumista. (Airola 2013, 6-7.)

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) todetaan, että alueiden käyttö ja rakentaminen tulee järjestää niin, että siinä luodaan edellytykset elinympäristölle sekä edistetään esimerkiksi taloudellisesti, ekologisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä. Tavoitteena alueiden käytön suunnittelussa on edistää muun muassa turvallisen, terveellisen ja viihtyisän elin- ja toimintaympäristön luomista sekä rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista. Yleiskaavaa laadittaessa on esimerkiksi otettava huomioon, että alueen asukkailla on mahdollisuus terveelliseen elinympäristöön. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, 5§; Airola 2013, 8.)

Kunnalla on käytössään useita erilaisia välineitä maankäytön suunnittelussa. Yleisimpiä välineitä ovat esimerkiksi yleiskaava ja asemakaava, maapolitiikka, rakennusjärjestys sekä maankäyttöön liittyvät erilaiset ohjelmat ja strategiat. Yleiskaavalla on tarkoitus määrittää suuret

kehityslinjat kunnassa ja kaava-alueen käyttö. Tähän sisältyvät muun muassa työpaikkojen ja liikenneväylien sijainti. Yleiskaavan laatimisesta vastaa kunta ja kunnanvaltuuston on hyväksyttävä kaava ennen sen toimeenpanemista. Yleiskaava määrittelee siis suuret linjaukset kun taas asemakaavalla mennään tarkempiin yksityiskohtiin sen ollessa kaavatasoista yksityiskohtaisin. Alueen tuleva käyttö on myös tarkoitus määritellä asemakaavassa. Tämä pitää sisällään asiat kuten mitä saa rakentaa ja millä tavalla. Kunnalla on myös asemakaavan kohdalla vastuu kaavan laatimisesta ja hyväksymisestä. (Ympäristöministeriö 2015.)

Maapolitiikka on yleiskaavoituksen ohella strategisen suunnittelun väline, minkä tavoitteet tulevat osittain kuntasuunnittelusta. Maankäyttöpolitiikka muodostuu, kun maapolitiikka ja kaavoitus yhdistetään. Poliitiikan avulla kunnan on mahdollista suunnitella ja toteuttaa eri toimintojen tarvitsemia maankäyttöratkaisuja. (Suomen Kuntaliitto 2015.) Rakennusjärjestyksellä annetaan paikallisista oloista johtuvia ohjeita ja määräyksiä. Rakennusjärjestyksen laatii ja hyväksyy kunta. Rakennusjärjestyksen päätehtäväksi on asetettu maankäyttö- ja rakennuslaissa paikallisten määräysten antaminen. Nämä määräykset pitävät sisällään muun muassa rakennuspaikan, rakennuksen koon, rakentamistavan sekä vesihuollon järjestämisen. (Suomen Kuntaliitto 2012, 7-8.)

Yhdyskunnan kestävyden pohja luodaan muun muassa yhdyskuntasuunnittelun avulla. Kestävyyden perustana ovat mahdollisimman suuri omavaraisuus esimerkiksi energian, ravinnon, työn ja virkistykseen suhteen. Kestävämpien yhdyskuntien toteuttamiseen haetaan jatkuvasti erilaisia ratkaisuja ja joitakin uusia yhdyskuntia onkin onnistuttu rakentamaan melko omavaraisiksi ja tasapainoisiksi. (Jauhiainen & Loukola 2013.)

2.1.1 Joutomaa

Joutomaat ovat alueita, jotka monissa yhteyksissä ymmärretään vajaakäyttöisinä tai hylättyinä alueina kaupunkirakenteen sisällä. Joutomaille ominaista on hoitamattomuus, epämääräisyys sekä rapistuneisuus ja niiden identiteetti ja merkitys ovat muuttuneet ajan myötä. Joutomaat on mahdollista luokitella aiemman käyttötarkoituksensa perusteella kolmeen ryhmään, jotka ovat liikenne-, teollisuus- ja sekajoutomaa. Sekajoutomaita syntyy kun jonkin alueen kaavoitus on jäänyt toteuttamatta ja suunnitelmallinen käyttötarkoitus puuttuu. Joutomaa tarjoaa hyvät kehittämismahdollisuudet tulevaisuudessa. (Tarvainen, Toivola & Mäkinen 2013.) Kuvassa 1 on esitetty esimerkki joutomaa-alueesta Lohjan keskustan alueella. Joutomaita syntyy esimerkiksi silloin, kun tehdas suljetaan ja tehdasalue jää tyhjäksi tai silloin, kun alueen rakennuksia puretaan (Field Studies Council 2015).

Kuva 1: Joutomaa-alue Aurlahden uimarannan lähetyvillä

Joutomaa-alueille on monenlaisia käyttötarkoituksia. Kaupunkilaisille joutomaat tarjoavat esimerkiksi hengähdyspaikan tiiviin kaupunkitilan keskellä, ja ne voivat myös toimia ulkoilu- tai lenkkeilymaastoina. Joutomaat ovat monesti myös luonnonympäristöltään monipuolisia alueita, minkä vuoksi asukkaiden on mahdollista tulla nauttimaan niille luontoelämyksistä. Joutomaat tarjoavat myös mahdollisuuden kaupunkiviljelyn harrastajille, sillä tilaa on enemmän käytettävissä kuin vaikkapa täyteen ahdetun kaupungin keskustassa. Kaupungissa asuvilla saattaa olla myös voimakas side joutomaihin, sillä alueella on saattanut esimerkiksi toimia aikoinaan tehtaita, joissa asukas tai hänen vanhempansa ovat olleet joskus töissä. (Tarvainen, Toivola & Mäkinen 2013.)

Joutomaa-alueet ovat myös tärkeitä eläimille, sillä muun muassa monet muuttolintulajit ja muut eläimet viihtyvät näillä alueilla. Joutomaat tarjoavat linnuille ravintoa ja lepopaikan muuten niin äänekkään ja täyteen rakennetun kaupungin tai taajaman alueella. (Yle 2013; D'Souza 2013.) Joutomaat ovat esimerkiksi maantieteilijöille tärkeitä paikkoja, sillä ne kertovat kaupunkien evoluutiosta. Biologit voivat puolestaan löytää alueelta muusta ympäristöstä poikkeavaa linnustoa, kasvillisuutta ja eliöstöä. Linnuista esimerkiksi satakieli hyödyntää joutomaa-alueita pesintäänsä. (Koivula 2010.)

Vapaaehtoisvoimin joutomaa-alueita on mahdollista hyödyntää väliaikaisesti, ja sillä voi saada paljon hyvää aikaan. Esimerkiksi Tampereella sijaitsevasta Aspinniemen joutomaa-alueesta tehtiin muutamaksi kuukaudeksi kaikille avoin oleskelu- ja tapahtumatila. Kesäsiirtola-nimeä kantanut projekti perustui vapaaehtoisuuteen ja yhdessä tekemiseen. Kesäsiirtola sijaitsi lä-

hes kaupungin keskustassa ja kaupunkilaisilla oli mahdollisuus osallistua siellä erilaisiin tapahtumiin ja tulla viettämään mukavaa kesäpäivää kahvilan antimia nauttien. Alueelle oli tuotu kaksi merikonttia, joissa toimivat tapahtumien aikaan kahvila sekä esiintymislava. Projektin kustannuksia pystyttiin kattamaan kahvilasta saaduilla tuloilla. Toteutuksesta vastannut Hukkatila ry sai toiminnastaan myös Tampereen kaupungilta kulttuuriteko 2012 -palkinnon. (Hukkatila ry 2013.)

Toinen erinomainen esimerkki joutomaan hyödyntämisestä on myös Hukkatila ry:n tuotosta ja sijaisi Tampereella. Yhdistys vuokrasi Tampereen kaupungilta vanhan pumppaamorakennuksen kesällä 2013 ja alueella toteutettiin paljon erilaisia tapahtumia kuten esimerkiksi teatteri- ja musiikkiesityksiä, runoiltoja sekä lasten iltapäiviä. Yhdistys herätti käyttämättömänä olevan rakennuksen henkiin ja mahdollisti tilan varaamisen järjestämispaikaksi monenlaisille kulttuuritapahtumille, joihin kaikki saivat osallistua. Varsinaisen rakennuksen lisäksi yhdistyksellä oli käyttöoikeus ympäröivälle nurmialueelle. (Hukkatila ry 2013.)

Joutomaa-alueet tarjoavat muun muassa hyvän kasvualustan erilaisille kasveille ja hyönteisille. Alueilta voi löytää eliöstöä, jota ei löydy mistään muualta, joten joutomaat ovatkin ekologiselta kannalta tärkeitä alueita. Joutomaa-alueet eivät ole arvokkaita vain eläimille ja kasveille vaan myös ihmiselle, sillä alueita on syntynyt ja tuhoutunut aikojen saatossa. Yksi suurimmista uhista alueita kohtaan on asutus, sillä asuntojen määrä on jatkuvasti liian alhainen verrattuna asunnotta oleviin. Hyvänä esimerkkinä tästä on Lontoo, jossa 73-prosenttia uudesta asutuksesta on rakennettu joutomaa-alueille. (Field Studies Council 2015.)

Hukkatila kaupungeissa ei ole tilan haaskaamista. Useimmat ihmiset näkevät tyhjän ja hylätyn alueen rumana, mutta sillä on huomattava ekologinen arvo. Hylätyn alueen arvo yhdessä kaupungissa saattaa olla satojen miljoonien dollarien arvoinen. Gunwoo Kim ja Patrick Miller Virginian Blacksburgin ammattikorkeakoulusta ovat tutkineet joutomaan arvoa Roanoken kaupungissa Virginiassa. Kim huomasi muun muassa, että kaupungin tyhjistä maa-alueista kolmannes on puiden peitossa, mitkä pitävät hiilidioksidia 107 000 tonnia arvoltaan yli seitsemän miljoonaa dollaria. Ne myös vähentävät toiset 23 000 tonnia hiilidioksidia ja lähes 100 000 tonnia saastetta joka vuosi. Nämä tekijät lisäävät alueen arvoa järjestäen 164 000 dollaria ja 916 000 dollaria joka vuosi. (Hitchings 2014.)

Puut vähentävät myös lähialueen asukkaiden energiakustannuksia yli 200 000 dollaria joka vuosi, sillä puista syntyvä varjo vähentää tarvetta ilmastoinnille. Isoimmat rahat tulevat kuitenkin alueen rakenteellisesta arvosta: puiden kaataminen ja uusien puiden istutus sekä kasvatus nykyiseen kokoonsa maksaisivat lähes 170 miljoonaa dollaria. Vahvimmat ekosysteemiedut tulevat alueilta, joissa on metsää ja peltoa, mutta muutkin hylätyt alueet ovat arvok-

kaita luonnon monimuotoisuuden takia. Jotkin kaupungit ovat jo alkaneet ottaa huomioon hylättyjä alueita suunnitelmissaan. Los Angelesissa on esimerkiksi alettu muuttaa ilman omistajaa olevia alueita niin sanotuiksi taskuparkeiksi. Taskuparkilla tarkoitetaan aluetta, jossa on muun muassa tilat pyörätelineille ja paikat istuutua. Parkit on tehty yleiseen käyttöön eli kaikki saavat halutessaan pysähtyä hengähtämään niihin. (Hitchings 2014.)

Eräs Suomen isoimmista joutomaa-projekteista toteutettiin Hämeenlinnan Kantolassa kun 14 hehtaarin kokoinen joutomaa-alue muutettiin ulkoilmakonserteille sopivaksi alueeksi. Alueesta halutaan tehdä monipuolinen tapahtumapuisto, jossa on mahdollista järjestää niin suurkonsertteja kuin messutapahtumiakin. Keskustelu alueen muuttamisesta lähti liikkeelle vuoden 2011 aikoihin, ja tila vihittiin käyttöön 2015 vuoden heinäkuussa kun rockmusiikkia esittävä yhtye AC/DC järjesti jättikonserttinsa alueella. Konsertti oli 55 000 katsojallaan loppuunmyyty. (Yle uutiset 2011; Kantola 2015.)

2.1.2 Paikan tuntu ja paikan henki

Ihmisen toiminnoille on tärkeää, että on olemassa erilaisia paikkoja sekä tiloja, jotka ovat hengeltään ja luonteeltaan erilaisia. Tässä tapauksessa paikka on paljon muutakin kuin koordinaatein määriteltävissä oleva sijainti kartalla, se on paremmin sanottuna kokemuksellinen käsite. (Korpelainen, Kaukonen & Räsänen 2004, 23.) Paikan henki eli *genius loci* viittaa paikkoihin, joissa on hyvä olla ja joista löytyy henki, ”se jokin”. *Genius loci* -nimitys tulee latinan kielen sanoista *genius* eli henki ja *locus* eli paikka. Paikan henki tarkoittaa siis paikan uniikkia ilmapiiiriä. Ympäristöön tutustuminen ja samaistuminen ovat tärkeitä asioita, jotta paikan hengen voi tuntea ja samaistuminen on helpompaa jos omat juuret ovat samankaltaisissa paikoissa. (Kiuru 2001.)

Jokaisella paikalla on oma henkensä ja paikasta riippuen se voi olla lähes huomaamaton tai hyvinkin helposti havaittavissa. Paikan henki saattaa olla joskus niinkin voimakas, että vierailijalle jää unohtumaton kokemus jo ensimmäisen vierailun jälkeen. Paikan henki otetaan huomioon silloin kun uusia paikkoja luodaan ja paikan alkuperäisen hengen huomioiminen onkin yksi suunnittelun lähtökohdista. (Korpelainen, Kaukonen & Räsänen 2004, 26.)

Käsitteitä paikan henki ja paikan tunne käytetään muun muassa humanistisessa maantieteessä, arkkitehtuurissa, maisemasuunnittelussa, luonnonsuojelussa, turismissa ja matkailukirjoittamisessa. Termiä käytetään monilla tavoin riippuen kirjoittajasta, joten se on ilmeisen tulkinnanvarainen. (Brook 2000, 139.) Paikan hengen mainitseminen kertoo yleensä jo sen, että ihmiselle on muodostunut kyseisestä paikasta merkityksellinen ja se on hänelle tärkeä ympäristö (Kiuru 2001).

Termillä on olemassa myös muita tulkintatapoja. Yksi tulkinta on, että sillä tarkoitetaan erikoisolojen asuinpaikkaa. Jotkut paikat voivat tuntua erikoisilta sen takia, että niissä on ajateltu asustavan esimerkiksi jumalia tai henkiä ja että nämä olennot asuvat vain ja ainoastaan tällä paikalla eivätkä muualla. Toinen tulkinta on, että paikan henki on asuttamaton, mutta voimakkaan energian piste. Tällaisilla paikoilla on voimakas vaikutus meihin esimerkiksi maan rakenteen takia. Kolmas tulkinta on, että paikan henki on paikka, joka kertoo tarinansa ja jossa menneen historian kerrokset ovat ilmeisiä. (Brook 2000, 141-142.)

Paikan hengen huomaaminen vaatii sekä herkistymistä, että esteettistä asennoitumista yksilöltä ja se ei välttämättä ilmene joka paikassa. Paikan henki voi myös olla vahva sekä luonnossa että rakennetuissa ympäristöissä. Paikan hengen tunne riippuu ihmisestä ja siitä, missä hän on esimerkiksi tottunut asumaan. Välinpitämättömyys seuraa yleensä silloin, kun henkilö joutuu asumaan paikoissa, joita ei koe miellyttäväksi ja tämän seurauksena myös tuntuman saaminen paikan henkeen vaikeutuu. (Kiuru 2001.)

Paikan hengestä löytyy myös suomalainen internetsivusto, johon on kerätty vuosien mittaan paikkatietoja yli 600 kohteesta Keski-Pohjanmaan alueelta. Hankkeen tavoitteena on löytää henkisiä ja hengellisiä kohteita, ja siinä on mukana useita eri tieteenaloja kuten historioitsijat, it-ala sekä maantieteilijät. Kokkolan yliopistokeskus on myös vahvasti mukana hankkeessa, ja esimerkiksi sivuston kotisivut ovat yliopistokeskuksen Chydenius-sivujen alla. Hankkeessa alueen asukkailla on mahdollisuus jättää sivustolle tarinoitaan eri alueista ja tätä kautta kertoa alueen tarinaa. Tarinat on jaettu sivustolla kuuteen eri teemaan, kuten esimerkiksi maahan, veteen ja hengellisyyteen. Eräs tarina kertoo muun muassa Kälviän kruununmakasiinista, johon saatiin lisäväriä, kun eräs henkilö kertoi hänen isänsä isoisän hakanneen siihen vihoissaan puumerkin pakkotöissä ollessaan. (Mehtälä 2014; Kokkolan yliopistokeskus Chydenius 2014.)

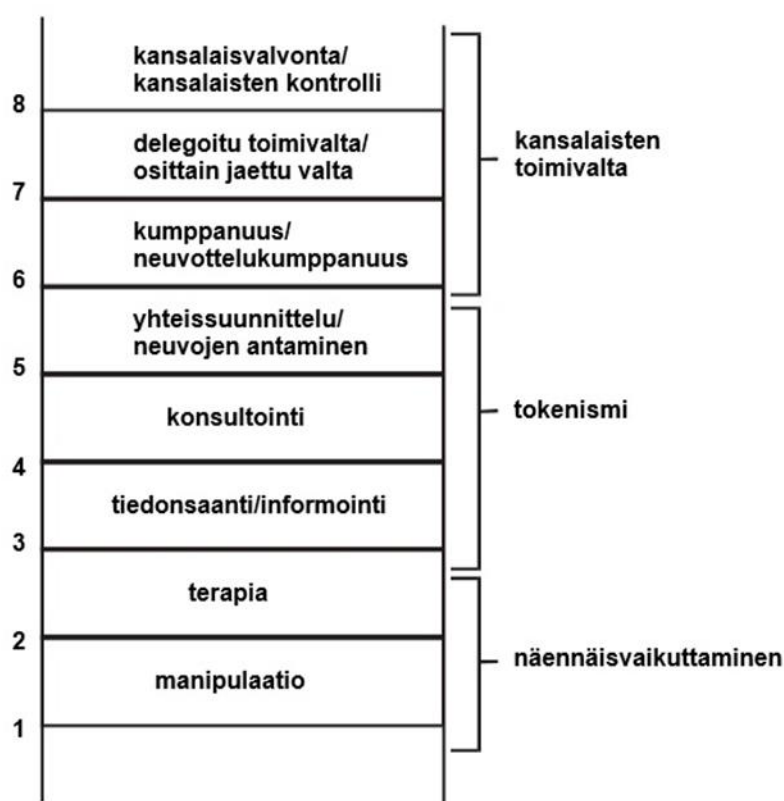
Paikan henki viittaa jokaisessa tapauksessa ihmisen läsnäoloon, ja ihmiset rakentavat paikan henkeä niin tietoisesti kuin tiedostamattaankin. Käytännössä katsoen paikka tulee erityiseksi vain asumalla siellä. Esimerkiksi turisti saattaa nauttia näkemästään, mutta koska hän on paikassa vain lyhyen aikaa, syvä suhde paikkaa kohtaan jää puuttumaan ja hengen aistiminen vaikeutuu. Asukkaalla onkin mahdollista nähdä ympäristössään sellaisia arvoja, joita ulkopuoliset tai siellä vierailevat eivät näe. (Koskimies 2010, 23.)

2.2 Osallistuminen ja osallisuus

Osallistuminen ja osallisuus liittyvät hyvin vahvasti toisiinsa, sillä osallistumiselta puuttuu perusta jos johonkin kuulumisen tunnetta eli osallisuutta ei ole. Osallistumisella tarkoitetaan

esimerkiksi vuorovaikutusta, joka tapahtuu kunnan päättäjien ja kuntalaisten välillä. Vapaaehtoisuus ja omaehtoisuus ovat hyvin ominaisia asioita yhteiskunnalliselle osallistumiselle. Osallisuus-käsite viittaa johonkin yhteisöön tai yhteiskuntaan kuulumiseen ja osallisuus voi olla osallistamista, valtaistamista tai osallistumista laajasti tarkasteltuna. Osallisuutta on mahdollista hyödyntää muun muassa erilaisissa hankkeissa, joissa asuinalueita kehitetään pitkällä aikavälillä. (Elo 2014, 5-6.)

Osallistumisen ja osallisuuden määritelmät pohjautuvat pitkälti Sherry R. Arnsteinin 8-luokkaiseen osallistumisasteikkoon, jonka Arnstein kehitti jo vuonna 1969 ja sitä hyödynnetään edelleenkin osallistumisen ja osallisuuden määrittelyssä. Asteikolla on mahdollista määrittellä julkisen organisaation ja kansalaisten välistä valtasuhdetta ja se pitää sisällään eri osallistumisen tasoja. Osallistumisasteikon perusajatus on, että mitä pienemmällä asteikon tasolla tai numerolla ollaan, sitä vähemmän osallistumista tapahtuu. Vastaavasti taas mitä ylemmäs asteikossa mennään, sitä enemmän kansalaisten valta suhteessa organisaatioon lisääntyy. Ylempi asteikon numero tai taso pitää sisällään myös aiemmat asteikon osallistumisen tasot. Arnsteinin osallistumisasteikko kuvaa erityisesti kansalaisten osallistumista suunnitteluun liittyvässä päätöksenteossa. (Flöjt 2000, 1.) Osallistumisen asteikko on esitetty kuviossa 2.

Kuvio 2: Osallistumisen asteikko (Arnstein 1969, 217)

Alimpina tasoina Arnsteinin osallistumisen asteikolla ovat manipulaatio ja terapia, joita Arnstein kutsuu näennäisvaikuttamiseksi. Näennäisvaikuttamisen yläpuolella on tokenismin kolme tasoa, jotka ovat tiedonsaanti/informointi, konsultointi ja yhteissuunnittelu/neuvojen antaminen. Tokenismilla tarkoitetaan, että kansalaisilla ei ole varsinaista päätöksentekovaltaa vaan heidän mielipiteensä ovat neuvoa-antavia. Viimeiset kolme porrasta asteikolla ovat kansalaisvalvonta, delegoitu toimivalta ja kumppanuus, mitkä kuuluvat kansalaisten toimivaltaan ja ovat täten ylimpiä osallistumisen muotoja. Kansalaisten toimivaltaan kuuluvat tasot tarkoittavat käytännössä sitä, että kansalaisilla on itsenäinen toimivalta päätöksenteossa. (Flöjt 2000, 1.)

Suomen kunnat ovat muuttuneet valtavasti viime vuosikymmeninä ja tulevat edelleen muuttamaan vuosien saatossa. Tulevaa kehitystä on vaikea ennustaa, mutta professorit John Stewart ja Michael Clarke ovat esitelleet joitain vaihtoehtoja brittiläisestä näkökulmasta. Nämä mallit toimivat myös suomalaisessa yhteiskunnassa ja niiden avulla on mahdollista tarkastella suomalaisen kunnallishallinnon kehittymistä. Esitetyt mallit ovat unitaarimalli, jäännösmalli, asianajomalli sekä strateginen kuntamalli. Unitaarimalli on tullut tutuksi suomalaisille hyvinvointivaltion rakentamisen ajalta ja siinä korostuu kunnan suora rooli eli kunta huolehtii pääasiassa itse palveluista omalla organisaatiollaan ja resursseillaan. (Sotarauta 1996, 72-73.)

Jäännösmalli on sitä vastoin unitaarimallin vastakohta. Mallissa kunnan vastuu on minimissään, ja kunta vastaa vain tietyistä peruspalveluista, kuten katujen kunnossapidosta. Näistäkin peruspalveluista kunta saattaa kilpailuttaa osia. Asianajomalli taas tarkoittaa sitä, että kunta toimii ikään kuin yhteisön äänitorvena ja ajaa kuntalaisten asiaa muiden toimijoiden suuntaan. Viimeinen malli eli strateginen kuntamalli edustaa uudempaa ajattelua, jossa kunta on nimenomaan olemassa vastatakseen kuntalaisten tarpeisiin. Kuntalainen nähdään tässä mallissa muunakin kuin kuluttajana tai asiakkaana, hänet nähdään kansalaisena. Strategisessa kuntamallissa korostuu siis erityisesti osallistuva demokratia eli yhdessä tekemisen periaate. (Sotarauta 1996, 73-74.)

Kunnalla on mahdollisuus hyödyntää uusia toimintatapoja strategisen kuntamallin avulla. Kunta voi muun muassa vaikuttaa muihin toimijoihin oman toimintansa laajentamisen sijaan, taata palvelua hyödyntämällä muita organisaatioita tai yrityksiä ja tehdä omat strategiset ratkaisunsa palvelujen järjestämisessä. Strateginen kuntamalli voi toimia hyvin vain silloin, kun osataan ajatella moniulotteisesti. (Sotarauta 1996, 74.)

2.2.1 Joukkouttaminen

Joukkouttaminen eli crowdsourcing tarkoittaa keinoa, jolla hyödynnetään hajautettua ihmisjoukkoa erilaisten tehtävien tekemiseen. Joukkouttamista hyödynnetään myös hallinnollisena

työkaluna, jolla on mahdollisuus lisätä kansalaisten kuulemista ja osallistumista pääasiassa julkisten palveluiden toteuttamisessa ja kehittämisessä. Ihmisten tietoja, taitoja ja osaamista voidaan käyttää yhteiseksi hyödyksi kun joukkolle tarjotaan riittävä motivaatio osallistumiseen. Joukkouttaminen voi olla palkallista (rahan eteen tehtävät työt), vapaaehtoista (tehtävät, joihin ihmiset osallistuvat vapaaehtoisesti) tai näiden kategorioiden väliin asettuvaa rahapalkkiollista (erilaiset innovaatiokilpailut). (Aitamurto 2012, 8.)

Crowdsourcing termille on vasta hiljattain vakiintunut suomenkielinen ilmaisu joukkouttaminen tai talkoistaminen. Hintikan (2008, 35) mukaan joukkouttaminen nousi esiin vasta kunolla Jeff Howen vuonna 2006 julkaistussa artikkelissa, jossa hän määrittelee joukkouttamisen työksi, jonka tavallisesti tekee palkattu työntekijä, mutta nyt se ulkoistetaan suurelle joukkole ihmisiä avoimen kutsun muodossa. Joukkouttamisen suosio on lähtenyt suureen kasvuun viime aikoina, sillä sen avulla on mahdollista päästä tavoitteisiin esimerkiksi nopeammin ja edullisemmin, sillä internetin välityksellä voi löytää suorittajia lähes mihin tahansa toimeksiantajan tehtävään. (Hintikka 2008, 35.)

Joukkouttamista käytetään hyödyksi useilla eri aloilla ja yhteyksissä kuten esimerkiksi avaruustutkimuksessa, innovaatioprosesseissa (yrityksillä mahdollisuus haistella käyttäjätrendejä), luovassa työssä ja journalismissa. Journalismissa joukkouttamista on mahdollisuus käyttää juttuaiheiden etsintään sekä tiedonhankintaan ja avaruustutkimuksessa joukkouttamista on hyödynnetty Yhdysvaltain ilmaisu- ja avaruushallinto NASAn toimesta siten, että ihmisillä on mahdollisuus esimerkiksi tutkia linnunrataa tai merkata kraattereita Marsin pinnalla. (Aitamurto 2012, 9-14.)

Joukkouttaminen on globaali ilmiö, sillä erilaisia joukkouttamista hyödyntäviä yrityksiä on alkanut yhä enenevässä määrin ilmaantua markkinoille. Esimerkiksi Tukholmassa alettiin kuljetus- ja kuriiripalveluyhtiö DHL:n toimesta joukkouttaa pienten pakettien kuljettamista, ja Yhdysvalloissa on mahdollista Postmates-jakelupalvelun avulla tilata joku tuomaan lounasta tai käymään kaupassa. (Ranta 2014.)

Joukkouttamista on paljon hyödynnetty myös internetissä, jossa yritykset ovat saattaneet esimerkiksi ilmoittaa jostakin ongelmasta, ja suuri joukko yksilöitä on tarjonnut ratkaisuja ongelmaan. Tämän jälkeen voittavat ideat on palkittu jonkinlaisella palkkiolla, ja yritys puolestaan on laittanut idean massatuotantoon omaksi hyödykseen. Yritykset voivat hyödyntää joukkouttamista monella tavalla yritystoiminnassaan. Yhdysvalloissa toimii esimerkiksi t-paitoja myyvä yritys, joka hyödyntää jäseniään paitojen suunnittelussa. Idea on yksinkertainen ja tehokas, sillä käyttäjä voi liittyä yrityksen yhteisöön ilmaiseksi, jonka jälkeen esimerkiksi suunnitella erilaisia t-paitoja. Kun paita on valmis, tekijä lähettää suunnittelemansa paidan takaisin yritykselle. Jos se on tarpeeksi suosittu yhteisön keskuudessa, yritys laittaa sen myyntiin.

Tekijä saa suunnitellusta paidastaan pienen rahapalkinnon, ja paita siirtyy yrityksen omistukseen. (Brabham 2009.)

Joukkouttamisesta on monenlaista hyötyä sitä hyödyntävälle organisaatiolle, kuten esimerkiksi kokonaistarjonnan laajempi tarjonta verrattuna omaan organisaatioon, selkeästi rajatut kustannukset, käyttöönoton nopeus verrattuna kehittämiseen alusta asti itse ja vaihdon mahdollisuus varsinaisen maksamisen sijaan. Taulukossa 1 on eriteltynä joukkouttamisen hyötyjä sekä sen kolme päämuotoa. Joukkouttaminen jakautuu pääsääntöisesti kolmeen päämuotoon, jotka ovat ongelmien sekä ratkaisujen markkinapaikka, toistuvaistyön tarjonta ja joukkohankkeet. (Hintikka 2008, 35.)

Joukkouttamisen hyötyjä	Joukkouttamisen kolme päämuotoa
Kokonaistarjonnan laajuus verrattuna omaan organisaatioon	Ongelmien ja ratkaisujen markkinapaikka
Rajatut kustannukset	Toistuvaistyön tarjonta
Käyttöönoton nopeus	Joukkohankkeet

Taulukko 1: Joukkouttamisen hyödyt ja kolme päämuotoa (Hintikka 2008, 35)

Joukkouttamisessa on kyse yhdessä tekemisestä ja vastuun jakamisesta työn suorittamiseksi asiasta kiinnostuneiden kesken. Joukkouttamisen avulla on tehty useita erilaisia asioita, kuten esimerkiksi ohjelmointityötä, elokuvia ja jopa oopperan kantaesitys Savonlinnan oopperajuhlilla vuonna 2012. Tapahtuman suunnittelussa joukkouttamista voi hyödyntää esimerkiksi markkinoimalla ongelmaa ja etsiä sille ratkaisua sekä ratkaisijoita. Tämän jälkeen kaikki ratkaisuehdotukset käydään läpi ja niistä valitaan parhaat, jonka jälkeen yhteistyö uusien tekijöiden kanssa voi alkaa. Lopputuloksen kannalta ratkaisevan tärkeää on määritellä ongelma riittävän tarkasti, jotta ratkaisuehdotukset olisivat tarkempia ja ideat hyödyllisempiä. Joukkouttamisen kantava voima on se, että kaikki mukana olevat ovat kiinnostuneita käsiteltävästä asiasta ja tätä kautta myös tehokkuus kasvaa. (Pohjola ym. 2014, 46-48.)

Joukkouttamista harkitsevan kannattaa ottaa huomioon neljä tärkeää neuvoa, joilla on mahdollista päästä parempaan lopputulokseen joukkouttamista hyödynnettäessä. Nämä neljä kohtaa ovat fokuointi, suodattimien rakentaminen oikein, oikeiden joukkojen etsiminen sekä sosiaalisille verkostoille yhteisön rakentaminen. Fokusoinnilla tarkoitetaan tässä tapauksessa sitä, että ongelma ja lähestymistapa on muotoiltu selkeästi ja tällä tavoin voidaan saada selkeitä vastauksia ja ratkaisuja. Suodattimien oikein rakentamisella puolestaan tarkoitetaan, että osallistujien ideat voidaan oikeasti toteuttaa eli ideoilla on oikeasti merkitystä. (Hintikka 2008, 44.)

Kolmas kohta liittyy oikeiden joukkojen etsimiseen eli pyritään hakemaan sellaisia henkilöitä, jotka tietävät käsiteltävästä asiasta jo jotakin ja jotka ovat muutenkin aktiivisia tuottamaan erilaista sisältöä. Viimeisenä kohtana mainitaan yhteisön rakentaminen sosiaalisille verkostoille, mikä tarkoittaa taas sitä, että joukkouttaminen toimii sitä paremmin, mitä enemmän joukon jäsenet verkostoituvat keskenään. (Hintikka 2008, 44.)

2.2.2 Pop up -toiminta

Pop up on melko uusi termi, sillä pop up -myymälät tulivat muotiin vasta 2000-luvun alkupuolella. Ensimmäinen pop up -myymälä avasi ovensa SoHossa New Yorkissa vuonna 2003. Lentoyhtiö Songin omistama myymälä myi lentämiseen liittyviä tuotteita, esitteli lentokoneiden ruokalistaa sekä myi lentolippuja. Suomeen pop up saapui vuosia myöhemmin, ja trendiksi toiminta muuttui vasta vuoden 2009 aikana, jolloin pop up -myymälät toimivat joulumyynnin pirstäjinä. (Ervasti 2013, 15-16.) Pop upin avulla jälleenmyyjät voivat testata markkinoita lyhyellä aikavälillä tai rakentaa kiinnostusta uusia brändejä tai tuotteita kohtaan (Gregory 2009).

Pop upin avulla yrityksen on mahdollista saada tuotteilleen myös lisää ostajia, ja se antaa tilaisuuden hetkeksi irtautua kivijalkatoiminnasta. Pop up kauppiaan kannalta toiminta on järkevää, sillä ostopäätökset tehdään nopeammin ja asiakkailla on myös mahdollisuus päästä fyysisesti kokeilemaan erilaisia tuotteita, joita muuten myydään mahdollisesti vain internetin välityksellä. (Ojanperä 2011.)

Pop upin periaatteella on mahdollisuus toteuttaa myös muitakin kuin lyhytaikaisia myymälöitä ja esimerkiksi erilaiset palveluympäristöt, tapahtumat, ravintolat ja kahvilat ovat hyvin yleisiä nykypäivänä. (Ervasti 2013, 15.) Ravintolapäivä on Suomessa tunnetuin pop up -tapahtuma. Se on levinnyt nopeasti ulkomaille ja on nykyisin maailman suurin ruokafestivaali. Ensimmäinen Ravintolapäivä järjestettiin toukokuussa 2011, ja päivää vietetään neljää kertaa vuodessa ympäri maailmaa. Vuonna 2015 Ravintolapäivää vietettiin esimerkiksi toukokuun puolivälissä. (Restaurantday 2015.)

Pop up -myymälä perustetaan tyhjiin liikehuoneistoon. Esimerkiksi kulutuselektronikka-yritys Verkkokauppa.com tarjoaa pop up -liiketilaa omasta kiinteistöstään. Liiketilan voi vuokrata esimerkiksi yrittäjä, yhdistys tai tuotteiden valmistaja ja tilojen koko vaihtelee tarpeiden mukaan. (Verkkokauppa.com 2015.) Viimeisimmän taloudellisen laman aikana jälleenmyyjät alkoivat yhä enemmän hyödyntämään pop up -myymälöitä houkutelukseen asiakkaita ja saadakseen näkyvyyttä tuotteilleen. Pop upin avulla houkutelaa myös uusia asiakkaita, ja yritysten on mahdollista esitellä tuotteitaan investoimatta pitkäaikaisiin vuokriin. (Gregory 2009.)

Hyviä kokemuksia pop upin käytöstä Suomessa on saatu muun muassa Turussa, jossa Nuorkauppakamari toteutti Pop up Turku -projektin vuonna 2015. Projektin tarkoituksena oli lisätä kaupungin ydinkeskustan vetovoimaa ja samalla elävöittää aluetta. Hanke tarjosi yrittäjille ja yhteisöille mahdollisuuden päästä kokeilemaan yritystoimintaa Turun keskustan liiketiloissa. Pop Up Turku -projektiin oli mahdollisuus saada ilmaiseksi liiketiloja 1-7 päivän ajaksi. Projektin tavoitteena oli saada keskustan liiketiloihin uusia yrittäjiä vuokralle. (Pop up Turku 2016.) Hanke oli kaiken kaikkiaan menestys, ja siihen osallistui vuonna 2015 yli 70 yritystä ja toimijaa. Hanketta on tarkoitus jatkaa vuonna 2016 ja tällöin tuodaan myös uusia konsepteja hyvän rungon ympärille. (Turun kaupunki 2015.)

Vasemmistoliiton varapuheenjohtaja Juuso Aromaa (2012) toteaa myös blogissaan, että pop up -toiminta tekisi hyvää autoituville keskustoille. Hänen mukaansa pop up on erityisen hyvä uusille yrittäjille, jotka voivat toiminnan avulla markkinoida palveluitaan ja testata konseptien toimivuutta. Aromaa ottaa tekstissään esille muun muassa tilojen puutteesta kärsivät teatteriryhmät, jotka vuokraisivat ilomielin tyhjillään olevaa liiketilaa hintojen ollessa kohtuulliset. Hän esittääkin blogissaan, että pop up -liikkeet olisi hyödyllistä sijoittaa toistensa lähelle, jotta asiointi olisi helpompaa ja paikallinen kaupunkikulttuuri elävöityisi. (Aromaa 2012.)

Nykyisin pop up -myymälät liittyvät tyylitietoiseiin asiakkaisiin, jotka tietävät missä ja milloin nämä myymälät ilmestyvät ja jotka voivat käyttää hyväksi tämän ennen kuin myymälät katoavat. Tämä luo eräänlaista sisäpiiriläisten ilmapiiriä. (Gregory 2009; Burgess 2012.) Pop up -toimintaa ovat menestyksekkäästi käyttäneet esimerkiksi yhdysvaltalainen vähittäiskauppaketju Target, JCPenney ja Apple (Howard 2004). Suomessa pop up -myymälöistä on hyviä kokemuksia Turun lisäksi esimerkiksi erikoisjalkineita myyvällä Feelmaxilla, jonka tuotteet menivät hyvin kaupaksi joulusesongin aikana (Ojanperä 2011).

2.3 Esimerkkejä asukkaiden osallistumisesta ja osallistamisesta

2.3.1 Kaupunkiviljely

Kaupunkiviljely yleistyy jatkuvasti maailmalla ja toiminta on rantautunut myös Suomeen. Kaupunkiviljelyn perusajatuksena on, että ruokaa kasvatetaan kaupungeissa, joissa myös suurin osa sen kuluttajista asuu. Kaupunkiviljelyn avulla kaupungeista voi tehdä esimerkiksi viihtyisämpiä ja asukasystävällisempiä. (Sommar 2012.) Kaupunkiviljely mahdollistaa myös sen, että lähiruokaa on aina tarjolla ja se vähentää myös pitkien matkojen ruokakuljetuksia. Viljely tuo myös vihreyttä muuten niin harmaisiin kaupunkeihin. Viljelyä rajoittavana tekijänä

voivat olla ahtaat olosuhteet, riittämätön vedensaanti ja auringonvalon saaminen. (Howard 2012.)

Kaupunkiviljelyä on vaikea määritellä vain yhdellä tavalla, vaan se nähdään joissakin tapauksissa tärkeänä elinkeinon- ja ravinnonlähteenä ja toisissa taas viljelyn painopiste on virkistystoiminnassa ja ympäristöasioissa. Käyttötarkoitus on siis paljon sidoksissa viljelysten sijaintiin ja laajuuteen. Kiinnostus kaupunkiviljelyä kohtaan on kasvanut, koska varsinkin länsimaissa ruokaan kohdistuvat vaatimukset ovat nousseet. Nykyään ei enää pyritä vain tyydyttämään perustarpeita ja keskitytä hintaan tai määrään, vaan huomio on siirtynyt ruuan laatuun ja terveellisyyteen. Kaupunkiviljelyn ja perinteisen maaseutuviljelyn erot ovat melko suuret, sillä kaupunkiviljely tapahtuu julkisessa tilassa ja kaikilla on mahdollisuus osallistua siihen. (Pulliainen 2012, 9.)

Maailmalla kaupunkiviljelyllä on mahdollista saada esimerkiksi tuoreita vihanneksia myös köyhemmille alueille, joissa niitä ei muuten välttämättä olisi tarjolla. Tiheään rakennetuilla alueilla, kuten esimerkiksi Yhdysvalloissa sijaitsevalla Manhattanilla, viljelmä on voitu perustaa esimerkiksi talon katolle. (Sommar 2012.) Suomessa kaupunkiviljelyn puolesta on puhunut suomalainen ympäristöjärjestö Dodo ry, jonka toimintaan kuuluvat kaupunkiviljelyn ohella muun muassa kaupunkikävelyt, festivaalit ja kouluvierailut. Järjestön kaupunkiviljelijät aloittivat sissiviljelyn vuonna 2009. Tätä ennen viljely oli ollut Suomessa hyvin vähäistä. Dodo ry:n jäseneksi voi liittyä järjestön www-sivujen kautta ja jäsenet saavat vinkkejä esimerkiksi kaupunkiviljelyyn liittyvissä asioissa. (Dodo ry 2015.) Järjestö on perustanut kaupunkiviljelmiä muun muassa Pasilan rautatievarikon joutomaa-alueelle Helsinkiin sekä Tampereelle. (Tavi 2013, 15.)

Helsingin kaupunki on ollut aktiivinen osapuoli kaupunkiviljelyn suhteen, sillä se on tarjonnut paljon maata myllättäväksi uusille kaupunkiviljelijöille. Erityisen hyvin kaupunkiviljely on näkynyt vuonna 2012 avatussa Teurastamon miljöössä, jonne kasvukauden alussa tuotiin lähes 100 kappaletta viljasäkkejä. Viljasäkit jaettiin kaikkien kiinnostuneiden käyttöön jonotusperiaatteella, ja säkkien toimituksesta, organisoinnista ja jakamisesta vastasi Dodo ry:n aktiivit. Teurastamon lisäksi kaupunkiviljelyä on tehty Kalasatamassa 150 säkin voimin. Tämän lisäksi jopa Korkeasaarella, jossa Karhulinnaan toteutettiin viljelmiä yhdessä Dodon kanssa. (Helsinkifoodism 2015.)

Sissiviljelyssä liikutaan lain harmaalla vyöhykkeellä, sillä toiminnassa valjastetaan joutomaat viljelykäyttöön ilman maanomistajan lupaa. Esimerkiksi Pasilan tapauksessa tempaus tapahtui kaupungille kuuluvalla joutomaa-alueella, valvovan viraston ikkunoiden alla. Tempausta ei kuitenkaan tulkittu laittomaksi maanomistajan puolelta. Sissiviljelyä on mahdollisuus harras-

taa aivan laillisesti omassa taloyhtiössä, sillä toiminnan aloittamiseksi riittää, että kerää kiinnostuneet kokoon ja sopii asiasta yhtiökokouksessa tai isännöitsijän kanssa. Toinen keino on kysellä kiinteistövirastolta lupa tyhjien tonttien hyödyntämiseksi viljelykäyttöön. (Tavi 2013, 16.)

Kaupunkiviljelystä on tullut todella suosittua, sillä paikallisruokaa arvostetaan nykyään enimmäkseni enemmän ja paikallisesti tuotetusta ruuasta onkin tullut megatrendi maailmalla. Kuluttajat eli ihmiset haluavat nykyisin tietää, missä ruoka on kasvanut ja samalla myös kenen toimesta. Paikallisruoan heikkouksina ovat tapauksista riippuen kallis hinta, mutta sen korvaa monesti tieto ruuan alkuperästä sekä maku ja laatu. (Kuuluvainen & Särkkä 2013, 12-14.)

2.3.2 Karhupuiston kummit

Helsingin Kallion kaupunginosaa on pidetty nuhruisena ja levottomana koko historiansa ajan, ja Karhupuisto vastasi myös tätä samaa mielikuvaa. Asiaan tuli kuitenkin muutos, kun joukko naapuruston asukkaita (pääasiassa iäkkäitä naisia) päätti tehdä asialle jotakin 1990-luvun puolivälin jälkeen. Idea vapaaehtoisuuteen perustuvasta puistotoiminnasta tuli viranomaisilta, mutta naapuruston asukkaat päättivät tehdä hankkeesta omansa nimittäen itsensä Karhupuiston kummeiksi ja samalla lähtien toteuttamaan ideaa. Alle vuosikymmenessä puiston käyttäjäkunta muuttui, ja puiston maine puhdistui kummien toimien seurauksena. Kummit istuttivat runsaasti kukkasia ja hoitivat niitä, ja lopulta keidasmaisesta kukkapenkistä tuli osa Karhupuiston uutta imagoa. (Kaakinen 2013.)

Karhupuisto on pienehkö puisto, joka sijaitsee Helsingissä Kallion kaupunginosassa. Puistossa järjestetään erilaisia tapahtumia, kuten esimerkiksi Kallio kukkii ja Kallio kipinöi. Puiston nimi juontaa juurensa kuvanveistäjä Jussi Mäntysen veistoksesta Mesikämmen muurahaispesällä, jossa karhu on polkemassa muurahaispesää. (Stadissa 2015.) Kuvassa 2 on nähtävillä Karhupuistoa kukkaistutuksineen. Karhupuiston muutos on ollut valtava sen jälkeen kun toiminta alkoi vuonna 1997. Karhupuistossa oli runsaasti kaljoittelijoita ja huumeidenkäyttäjiä, mutta nykyisin puistossa uskalletaan ulkoilla niin vanhukset kuin lapsetkin. Ilkivalta ja häiriöt ovat vähentyneet huomattavasti aiemmista vuosista, ja Karhupuisto onkin nykyisin kaunis ja turvallinen paikka kaikille. (Kukkaloisto karkottaa pelon... 2011.)

Kuva 2: Karhupuiston kukkaloistoa (Hellunkammari 2014)

Kummitoimintaa ovat suunnitelleet ja kehittäneet yhteistyössä asukkaat, kaupungin viherosasto, Kallion kirjasto ja poliisi. Kummien tehtävänä on muun muassa hoitaa kukkien kastelu ja haravointi, kun taas kaupungin viherosasto leikkaa nurmikon ja tuo roskasäkkejä paikalle. Poliisi puolestaan huolehtii siitä, että järjestys alueella säilyy. Kummitoiminnasta on hyötyä mukana oleville vanhuksille, sillä sosiaalinen kanssakäyminen on lisääntynyt toiminnan seurauksena huomattavasti. (Vattulainen 2011.)

2.3.3 Talonvaltaus

Talonvaltaus on useasti esillä eri medioissa, ja termi nähdään monesti negatiivisessa valossa. Talonvaltaus tarkoittaa elämistä tai muilla tavoin asunnon käyttämistä ilman omistajan suostumusta. Asunnonvaltaajien tarkoituksena on yleensä ottaa rakennus mahdollisimman pitkäaikaiseen käyttöön. (Vasudevan 2015, 341.) Talonvaltauksen tarkoituksena on esimerkiksi hankkia tilaa nuorille ja nuorten harrastuksille sekä auttaa asunnottomia (Wallin 2008). Talonvaltaus on Suomessa melko uusi ilmiö, sillä talonvaltausliikkeen on katsottu alkaneen vuonna 1979 Lepakon (Helsingissä sijainnut varastorakennus) valtauksella. Tapauksen jälkeen talonvaltaus on aina silloin tällöin noussut pinnalle, ja uusi talonvaltausliikettä on jälleen alkanut vuosituhanteen vaihteen jälkeen. (Stranius & Salasuo 2008, 6-7.)

Talonvaltaus on todella yleistä maailmalla, sillä räikeimpien arvioiden mukaan jopa miljardi ihmistä asuu vallatuissa tai ilman lupaa kyhättyissä rakennuksissa. Valtavan lukeman taustalla on muun muassa kehitysmaat ja niiden nopea kaupungistuminen sekä nopeasti kasvavat slummi-alueet. (Lukkarinen 2012, 193.) Talonvaltauksen johtavat syyt voivat olla moninaiset. Eri-laisia talonvaltauksen liittyviä syitä ovat muun muassa köyhyys, toissijainen asumisen strategia, rakennusten suojelu ja poliittiset syyt. Talonvaltauksesta voidaan yleensä puhua silloin kun valtaajia on useita, vallattu rakennus on tyhjillään eikä se ole valtaajien omistama. Valtauksen tavoitteena on saada rakennus käyttöön ja asialle julkisuutta. (Stranius 2008.)

Talonvaltausliikkeen yksi keskeisimmistä päämääristä tällä vuosituhanella on autonomisten sosiaalikeskusten perustaminen ja tämä tekijä yhdistääkin koko eurooppalaista talonvaltausliikettä. Valtauksia ovat monesti lyhytkestoisia, sillä kiinteistön omistajat eivät ole antaneet valtaajille lupaa tilojen käyttöön. Luvattomat käytöt päättyvätkin monesti isoihin poliisiopeeraatioihin. Valtauksissa ei aina haeta tilalle pysyvää käyttöä, vaan välillä yön kestävällä valtauksella halutaan tukea liikkeenrakennusta. Valtauksia ovat olleet myös onnistuneita ja esimerkiksi Helsingin sosiaalikeskus Siperia on yksi pidempiaikaisista perustetuista keskuksista. (Lukkarinen 2012, 193.)

Talonvaltaajilla on olemassa valtausliike Oranssi ry, joka perustettiin jatkamaan aiemmin valtausliikkeenä toimineen Freda 42 -liikkeen toimintaa. Freda 42 -liike oli saanut nimensä siitä, kun Fredrikinkatu 42:ssa sijainnut kiinteistö vallattiin aktivistien toimesta 1980-luvun loppupuolella. (Stranius & Salasuo 2008.) Oranssi ry:n toiminnan painopisteenä on nykyisin rakennusten kunnostaminen kun se ennen oli valtauksia. Liike on esimerkiksi vuokrannut purkutuo- mioita saaneita taloja ja kunnostanut rakennukset asukkaiden kanssa. (Mikola 2008.)

Talonvaltauksia ovat useasti hyvin rauhallisia, mutta se on laitonta toimintaa Suomessa, koska toisten omistamalle alueelle tunkeudutaan luvatta. Valtausten taustalla on yleensä tarve saada lisää tilaa esimerkiksi nuorisolle, ja tätä tilaa ei ole muuten pystytty saamaan. Monista muista maista poiketen talonvaltaamisella ei ole vain tarkoitus käyttää tiloja maksutta omaan käyttöön, vaan tarkoituksena on tilojen säilyttäminen tai vaihtoehtoisesti tilojen vuokralle saattaminen. (Wallin 2008.)

Suomessa on viime vuosina tehty talonvaltauksia muun muassa Helsingissä ja Tampereella. Helsingin tapauksessa valtaajat ottivat luvattomasti käyttöön Herttoniemessä sijainneen Fastholman huvilan, jota valtaajat kutsuivat myös nimellä Squat Mummola. Kartanon purkupäätökseen vaikuttivat muutamakin eri asia. Huvilaa oli yritetty myydä, mutta kukaan ei ollut kiinnostunut ostamaan rakennusta. Toisena vahvana tekijänä päätöksen taustalla oli, että huvila oli melko huonossa kunnossa, joten remontointi olisi maksanut lähes saman verran kuin uuden rakentaminen. (Jokinen 2015.) Talo onnistuttiin tyhjentämään aktivisteista noin viikon

jatkuneen valtauksen jälkeen. Talo purettiin välittömästi talon tyhjennyksen jälkeen. (Järvinen 2015.)

3 Toiminnallinen viitekehys

3.1 Lohjan kaupunki

Lohja on noin 47 000 asukkaan kaupunki, joka sijaitsee Etelä-Suomen läänissä Uudenmaan maakunnassa. Lohjaan kuuluu varsinaisen keskusta-alueen lisäksi useita taajamia ja kyliä kuten vuonna 2013 Lohjaan yhdistyneet Karjalohjan sekä Nummi-Pusulän kunnat ja Virkkala. Lohja on virallisesti kaksikielinen, ja ruotsia puhuvia kaupungissa on noin neljä prosenttia väestöstä. (Visit Lohja 2015.) Lohjan kokonaispinta-ala on melko pieni, noin 1100 neliökilometriä, mistä noin 170 neliökilometriä on vesipinta-alaa. Kaupunki on väestönkasvun hiipumisesta huolimatta edelleen kasvukunta ja samalla myös yksi Suomen parhaiten menestyvistä seuduista. (Lohjan kaupunki 2015.)

Lohjan keskusta jakautuu kolmeen osaan, jotka ovat ydinkeskusta, Lempola sekä Ojamo. Ydinkeskustan alueella sijaitsevat muun muassa kaupungintalo, pääkirjasto sekä linja-autoasema. Lempolan alueelle puolestaan on rakennettu Lempolan Kauppapuisto, jossa on yli kymmenen yrityksen kauppakeskittymä. Valmistuessaan alueella on 15-20 erilaista liikettä ja palvelua. (NCC 2015.)

Kaupungin alueella sijaitsee Lohjanjärvi, joka on Etelä-Suomen suurin järvi. Lohjan alueella on paljon nähtävää, kuten esimerkiksi Tytyrin Kaivos ja kaivosmuseo, Lohjan museo ja Pyhän Laurin kirkko sekä Sammatissa sijaitseva Elias Lönnrotin lapsuudenkoti. (Haapalainen 2012.) Tytyrin kaivosmuseossa voi päästä kokemaan täysin uuden maailman, sillä kaivoksella on mahdollisuus päästä yli 100 metrin syvyyteen. Vierailija voi tutustua kaivoksen toiminnassa käytettyihin kalustoihin, kuten muun muassa poriin ja kaivosvaunuihin. Kaivoksella oleva Tytyri-Sali mahdollistaa erilaiset tilaisuudet jopa 100 hengelle. (Lohjan kaupunki 2015.) Kuvassa 3 on kuvattuna yleisöä vuoden 2015 Rantajameilta. Suosittu vuotuinen tapahtuma Lohjalla on muun muassa Rantajamit-festivaali, joka järjestettiin jo 25. kerran Aurlahden rannassa Lohjan keskustassa. Festivaaleilla esiintyy vuosittain tunnettuja suomalaisia sekä ulkomaalaisia artisteja. (Rantajamit 2015.)

Kuva 3: Rantajamit vetivät paljon yleisöä paikalle (YkkösLohja 2014)

Lohjasta käytetään useasti myös nimitystä ”omenakaupunki”, koska kaupungin alueella on tuhansia omenapuita. Lohjan omenapuiden historia ulottuu aina 1500-luvulle saakka, sillä omenapuut alkoivat yleistyä kaupunkikuvassa Etelä-Suomen laamanni Erik Flemingin myötä. Fleming, joka oli Siuntiossa sijaitsevan kartanon isäntä, toi omenapuun taimia Tallinasta asti omaan puutarhaansa. Muut kartanoiden omistajat seurasivat Flemingin jalanjäljissä, ja niinpä omenapuut alkoivat yleistyä alueella. Puista tuli vähitellen osa lohjalaista elämänmuotoa, ja ne ovatkin vakiinnuttaneet asemansa osana kaupunkikuvaa. (Lohjan kaupunki 2015.)

3.2 Lohjan kaupungin maankäytön suunnittelu

Lohjan kaupunginvaltuusto hyväksyi vuonna 2014 maankäytön rakennemallin, jonka tarkoitus kuvata maankäytön tavoitetilaa sekä kehitystä vuosina 2013 - 2037 Lohjan alueella. Lohjan kasvustrategian visiona on kaupungin ja maaseudun yhdistäminen sekä sujuva arjen kaupunki Helsingin ja pääkaupunkiseudun lähellä. Kasvustrategian kärkihankkeita, joita maankäytön rakenne tukee, ovat muun muassa taajamaradan saaminen Lohjalle, mitä kautta kaupunki voi kasvaa. Muita hankkeita ovat esimerkiksi tasapainoinen talous, hyvät peruspalvelut sekä laadukas ympäristö. (Lohjan kaupunki 2015.)

Maankäytön vyöhykkeet ovat rakennemallin perusta ja näitä vyöhykkeitä ovat esimerkiksi Lohjan keskusta, nauhataajama, palvelutaajama sekä maaseutukylä. Jokaiselle näistä vyöhykkeistä on esitetty suositeltava maankäyttö, ohjauskeinot sekä reunaehdot. Lohjan keskustan suositeltava maankäyttö on esimerkiksi kaupan palvelujen kehittäminen, monimuotoisen kaupunkiasumisen tarjoaminen kaiken ikäisille sekä viihtyisän kaupunkitilan kehittäminen. Suunnittelun reunaehtoina ovat muun muassa Länsiradan taajamajunaliikenteen asemaan varautuminen, kevyen liikenteen olosuhteiden parantaminen ja asukkaiden mahdollisuus kaupunkiviljelyyn. Ohjauskeinoina ovat osayleiskaava toteuttamisperiaatteineen sekä korttelisuunnitelmat ja asemakaavat. (Lohjan kaupunki 2015.)

3.3 Opinnäytetyön yhteys laajempaan hankkeeseen

Tämä opinnäytetyö on osa suurempaa suunnitteilla olevaa hanketta, jonka valmisteluun osallistuvat Lahden ammattikorkeakoulu, Hämeen ammattikorkeakoulu, ruotsinkielinen ammattikorkeakoulu Novia sekä muita suomalaisia ja kansainvälisiä kumppaneita. Suunnitteluvaiheessa olevan hankkeen lopputuloksen toivotaan olevan toimintamalli, joka tarjoaa kaupungissa sijaitsevalle joutomaalle väliaikaista käyttöä ottamalla lähiseudun asukkaiden potentiaalin mukaan kehitykseen. Tarkoituksena on myös kasvattaa sosiaalista vuorovaikutusta ja turvallisuuden tunnetta sekä oman ympäristön hallitsemista.

4 Tutkimuksen toteutus

4.1 Tutkimusmenetelmät

Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytetään laadullisia tutkimusmenetelmiä. Tätä opinnäytetyötä varten opinnäytetyön tekijä haastatteli Lohjan kaupungin ympäristöjohtajaa, asemakaava-arkkitehtia sekä kaavoitusarkkitehtia. Opinnäytetyön tekijä hyödynsi opinnäytetyössä ryhmähaastattelua tutkimusmenetelmänä, koska se on tehokas ja nopea tapa saada tietoa halutusta asiasta.

Kvantitatiivisella eli määrällisellä tutkimuksella on mahdollista selvittää lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä, kun taas kvalitatiivisella eli laadullisella menetelmällä on mahdollisuus helpommin ymmärtää tutkimuskohdetta ja selittää sen käyttäytymisen ja päätösten syitä. Kvantitatiivinen tutkimus edellyttää riittävän suurta ja edustavaa otosta ja aineistoa kerätään yleensä standardoiduilla tutkimuslomakkeilla, jossa on valmiit vastausvaihtoehdot. Kvalitatiivista tapaa käyttäessä taas keskitytään pieneen määrään tapauksia, mutta niitä analysoidaan mahdollisimman tarkasti. Tutkittavat on myös valittu tarkan harkinnan jälkeen ja tilastollisiin yleistyksiin ei pyritä. (Heikkilä 2008, 16.)

Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on tosielämän kuvaaminen. Tähän sisältyy lisäksi ajatus, että todellisuus on moninainen. Laadullisessa tutkimuksessa on tarkoitus tutkia kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161.) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineisto on yleensä tekstimuodossa ja sitä kerätään vähemmän strukturoidusti. Valmiita aineistoja ovat tyypillisesti kirjeet, päiväkirjat ja omaelämäkerrat kun taas tutkimusta varten aineistoa saadaan lomakehaastattelujen lisäksi esimerkiksi teemahaastatteluilla tai ryhmähaastatteluilla. Vuorovaikutus on oleellinen osa haastattelua ja molemmat osapuolet vaikuttavat toisiinsa. (Heikkilä 2008, 17.)

4.1.1 Teemahaastattelu

Yksi opinnäytetyössä käytetyistä tutkimusmenetelmistä oli ryhmähaastattelu, koska se on joustava ja havainnoiva tapa kerätä tietoa. Joustavuus ilmenee erityisesti siinä, että haastattelijalla on mahdollisuus toistaa kysymys ja oikaista väärinkäsityksiä. Haastattelussa on tärkeitä saada tietoa niin paljon kuin mahdollista, joten haastattelukysymykset on perusteltua antaa tiedonantajille hyvissä ajoin etukäteen. Tiedonkeruumenetelmänä haastattelu on ainutlaatuinen, koska siinä ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa. Haastattelu on laadullisessa tutkimuksessa päämenetelmänä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 72-73; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 204-205.)

Haastattelussa kannattaa ottaa huomioon, että se on aina vapaaehtoinen ja tutkittaville on annettava kaikki mahdollinen tieto tutkimuksesta, jotta he voivat sen pohjalta päättää osallistuuko tutkimukseen vai ei. Haastatteluajalla ja -paikalla saattaa olla myös vaikutusta vastauksiin, joten niihin on joissain tapauksissa hyvä kiinnittää huomiota. Haastateltava voi myös antaa sellaisia vastauksia, joita hän kuvittelee haastattelijan häneltä odottavan. Haastattelun hyviä puolia ovat muun muassa korkea vastausprosentti, vastausten saannin nopeus, avointen kysymysten käyttömahdollisuus sekä vastausten tarkkuus. (Heikkilä 2008, 20, 68-69.)

Opinnäytetyötä varten haastateltiin 8.4.2015 Lohjan kaupungin ympäristöjohtajaa, asemakaava-arkkitehtia sekä kaavoitusarkkitehtia joutomaa-alueisiin liittyen. Haastattelua varten opinnäytetyön tekijä oli tehnyt valmiit haastattelulomakkeet kaikille paikallaolijoille, jotta kysymyksiin olisi helpompi palata takaisin, jos lisättävää tulisi myöhemmin. Haastattelu nauhoitettiin kokonaisuudessaan, koska tällä tavoin oli mahdollista saada kaikki tieto talteen. Haastattelulomakkeessa oli yhteensä yhdeksän kysymystä, joihin kaikkiin saatiin kattavat ja täsmälliset vastaukset.

Opinnäytetyön tekijä otti yhteyttä Lohjan kaupungin ympäristöjohtajaan, jonka kanssa sovittiin haastatteluajasta ja -paikasta. Haastatteluun saapuivat myös Lohjan kaupungin kaavoitusarkkitehti sekä asemakaava-arkkitehti, mikä oli hyvä asia työn kannalta, sillä näin saatiin laajemmat ja kattavammat vastaukset. Haastattelupäiväksi sovittiin 8.4.2015 ja haastattelu paikana toimivat Lohjan kaupungintalon tilat. Haastattelua varten varattiin reilusti aikaa sekä tarvittavat välineet kuten nauhoitin, tietokone ja haastattelulomakkeet.

Haastattelun alussa opinnäytetyön tekijä pyysi luvan haastattelun nauhoittamiseen ja tämä sopi kaikille paikallaolijoille. Nauhoitus hoidettiin kahden eri laitteen eli puhelimen sekä käämentietokoneen avulla. Nauhoituslaitteita oli varattu enemmän kuin yksi käyttöön ja siten varmistettiin se, että tietoa ei pääse häviämään esimerkiksi laiterikon takia. Haastateltaville

jaettiin myös haastattelulomakkeet heti tilaisuuden alussa, jotta kysymysten seuraaminen olisi helpompaa.

Haastattelulomake koostui yhdeksästä kysymyksestä ja kaikkiin näihin kysymyksiin saatiin opinnäytetyön kannalta hyvät ja selkeät vastaukset. Tilaisuus kesti noin kaksi tuntia ja tämän jälkeen opinnäytetyön tekijä kiitti haastateltavia ja siirtyi analysoimaan tuloksia. Analysointivaiheessa nauhoja kuunneltiin useita kertoja läpi ja niistä poimittiin tärkeimpiä avainkohtia ja ne lisättiin sellaisinaan tähän opinnäytetyöhön.

4.1.2 Havainnointi

Tutkittavasta ilmiöstä voidaan kerätä tietoa seuraamalla ja tekemällä havaintoja siitä eli hyödyntämällä havainnointia tiedonkeruumenetelmänä. Havainnointia on mahdollista käyttää esimerkiksi haastattelun tukena tai vaihtoehtoisesti myös itsenäisesti. Aineistonhankintamenetelmänä havainnointi eli observointi on loistava työkalu laadullista tutkimusta tehdessä ja se sopii hyvin muun muassa vuorovaikutuksen tutkimiseen. Havaintoja on mahdollista dokumentoida esimerkiksi valokuvaamalla, videoimalla tai tekemällä muistiinpanoja. (Jyväskylän yliopisto 2015; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Tätä opinnäytetyötä varten opinnäytetyön tekijä merkitsi karttaan Lohjan keskustan alueella sijaitsevia joutomaa-alueita. Havainnointialueena toimi Lohjan ydinkeskusta. Havainnointia tehtiin läpi kevään ja kesän, mutta pääasiallinen havainnointi tapahtui 25. elokuuta 2015. Havainnoinnin perusteella voidaan todeta, että ydinkeskustan joutomaa-alueet sijaitsevat suurimmaksi osaksi Rantapuiston alueella.

Havainnointipäivänä 25.8.2015 opinnäytetyön tekijä alkoi systemaattisesti kartoittamaan joutomaa-alueita ydinkeskustan alueelta. Havainnoinnin apuna olivat kamera ja Google Maps -karttapalvelu, jolla joutomaiden sijainti oli mahdollista merkata tarkasti ja helposti ylös. Havainnointi tehtiin siten, että opinnäytetyön tekijä käveli järjestyksessä jokaisen ydinkeskustan kadun läpi. Joutomaan tullessa vastaan, tekijä otti ensin kuvia alueesta ja sen jälkeen merkitsi paikan karttapalvelun avulla. Karttapalvelu oli koko havainnoinnin ajan käynnissä, joten oma sijainti oli jatkuvasti tarkasti selvillä. Joutomaan tullessa kohdalle opinnäytetyön tekijä otti kuvankaappauksen sijainnistaan ja tallensi kuvan.

Kartoitus aloitettiin Rantapuiston alueelta, sillä opinnäytetyön tekijä lähti liikkeelle Tytyrissä sijaitsevan huoltoaseman lähistöltä. Huoltoasemalta käveltiin järjestyksessä Rantapuiston kadut alusta loppuun ja merkattiin myös epäselvät paikat varmuuden vuoksi ylös. Kartoitusta tehtiin Porlaan asti, mutta alueen luonteen vuoksi sitä ei otettu karttaan mukaan. Porlan jäl-

keen kartoitusta tehtiin varsinaisen ydinkeskustan alueella, josta ei kuitenkaan löytynyt juuri-kaan joutomaa-alueita. Muutamia hylättyjä rakennuksia sekä näiden piha-alueita tuli kuitenkin vastaan ja nämä merkattiin karttaan.

Kartoitusvaihe kesti kaiken kaikkiaan noin kuusi tuntia, ja tämän vaiheen jälkeen alkoi varsinaisen aineiston analysointi. Analysoinnissa kerätty aineisto käytiin vielä kokonaan läpi ja samalla tarkistettiin mahdolliset virhemerkinnät sekä muut epäselvät kohdat. Tämän jälkeen aineisto siirrettiin puhelimesta tietokoneelle ja paikkoja alettiin käydä entistä tarkemmin läpi ja merkitsemään karttaan. Karttapalveluna käytettiin Lounais-Suomen aluetietopalvelun karttaa, sillä se oli helppokäyttöinen ja tarkoitukseen sopiva.

Joutomaat eroteltiin karttaan tunnuksilla, jotta kartasta tulisi selkeämpi ja helpommin ymmärrettävä. Alueiden merkkauksen jälkeen kartasta otettiin kuvankaappaus ja se liitettiin kuvankäsittelyohjelmaan, jolla se rajattiin sopivamman kokoiseksi ja liitettiin tähän opinnäytetyöhön. Lopputuloksena syntyi kartta, josta on nähtävissä Lohjan ydinkeskustan joutomaa-alueiden sijainti ja alueiden lukumäärä.

4.1.3 Tulevaisuusverstaas

Nurmela (1993, 193) tuo esiin, että Robert Jungk ja Norbert Müllert kehittivät tulevaisuusverstaan, joka on menetelmänä voimakkaimmin levinnyt Itävallassa ja Tanskassa. Tulevaisuusverstaan työskentelyn päämääränä on kerätä kaikki kiinnostuneet kansalaiset mukaan etsimään ratkaisuja, jotka muuten jäisivät esimerkiksi suunnittelijoiden ja asiantuntijoiden haltuun.

Tulevaisuusverstaasmenetelmä yleistyi Suomessa vuoden 1988 jälkeen kun Jungk oli vierailut maassa. Menetelmää kuvaillaan työkaluksi, jonka avulla myös tavallisilla kansalaisilla on mahdollisuus tutkia tulevaisuutta. Käsitteenä tutkiminen on hieman harhaanjohtava, sillä vaikka verstaassa tutkitaan tulevaisuutta, ovat tulevaisuusverstaat enemmän tulevaisuuden tekemistä. Verstaas on myös työkalu, jolla voidaan kehittää yhteistoimintaa. (Nurmela 1993, 193.)

Tulevaisuusverstaas koostuu normaalisti viidestä vaiheesta, jotka ovat valmisteluvaihe, ongelmavaihe, mielikuvitusvaihe, todellistamisvaihe ja jälkitoimenpiteet. Ensimmäinen vaihe käynnistyy kun ryhmä etsii ratkaisua johonkin ongelmaan. Kaikki asiasta kiinnostuneet kohderyhmät ja alueella asuvat kutsutaan tässä vaiheessa koolle. Ongelmavaiheessa täsmennetään ongelma ja laitetaan se selvästi näkyville. Koko verstaas tärkein vaihe on mielikuvitusvaihe, jossa edellisen vaiheen jatkokäsittelyyn valitut ongelmat käännetään myönteisiksi. Mielikuvitusvaiheessa erityisen tärkeää on, että osallistujat pyrkivät keksimään mahdollisimman kekse-

liäitä ja jopa hulluja ja järjettömiä ideoita. Viimeiset vaiheet verstaassa ovat todellistamisvaihe ja jälkitoimenpiteet, joissa pyritään löytämään konkreettisia toimenpiteitä, joiden avulla mielikuvitusvaiheen ideat voitaisiin toteuttaa jo esimerkiksi seuraavana päivänä. (Nurmela 1993, 194-195.)

Pilottialueen valitsemisen jälkeen opinnäytetyön tekijä hyödynsi kehittämismenetelmänä tulevaisuusverstaasta opinnäytetyössä. Tätä opinnäytetyötä varten tehty tulevaisuusverstaas lähti liikkeelle siitä, että aluksi tiedusteltiin Lohjan kaupungilta tilaisuuteen sopivia yhdistyksiä ja aluetoimikuntia. Tilaisuuden osallistujatahoiksi valikoituivat tämän tiedustelun perusteella Lohjan Seudun Ympäristöyhdistys, Lohjan kaupunkikeskustan aluetoimikunta sekä Lohjan keskustan kehittämissyhteisö Lohcase ry. Näiden tahojen lisäksi paikalle kutsuttiin myös Lohjan kaupungin kaavoitusarkkitehti sekä asemakaava-arkkitehti. Valikoiduille tahoille alettiin lähettää kutsuja joulukuun 2015 alussa, ja tulevaisuusverstaan tapahtumapäiväksi sovittiin 12.1.2016.

Tulevaisuusverstaassa ideoitavaksi joutomaa-alueeksi valikoitui Lohjan Haikarin entinen karavaanarialue, jolle ei ole keksitty vielä hyödyllistä käyttöä. Haikarin alue sijaitsee Ojamon kaupunginosan läheisyydessä, noin kolmen kilometrin päässä Lohjan ydinkeskustasta. Kuvassa 4 on esillä kyseinen pilottialue alueen sisältä kuvattuna. Alueen valintaan vaikuttivat Lohjan kaupungin suosittelu sekä alueen hyvät kehittämismahdollisuudet. Sijaintinsa vuoksi paikalle on helppo päästä niin kävellen kuin autollakin, ja alueella on hieman väljempää kuin aivan ydinkeskustassa sijaitsevilla, huomattavasti pienemmillä joutomaa-alueilla.

Haikarin joutomaa-alue oli vielä muutama vuosi sitten SF-Caravan Lohjan Seutu ry:n ylläpitämä leirintäalue, mutta karavaanarien vuokrasopimusta ei enää jatkettu, sillä alueelle on suunniteltu ja kaavoitettu puutaloalue. Alue ei ole kuitenkaan vielä toteutunut muun muassa talouden alamäen takia, ja paikka onkin tällä hetkellä kokonaan käyttämättömänä. (Ylioja 2012; Karavaanarit ulos Haikarista... 2013.) Haikarinniemi on monellakin tapaa arvokas alue, sillä se sijaitsee Aurlahden järvenrannan välittömässä läheisyydessä, ja ydinkeskustaan on kävellen matkaa vain noin 15 minuuttia (Ylioja 2012).

Tulevaisuusverstaan kestoksi määriteltiin noin kaksi tuntia, ja tapahtuma alkoi tiistaina 12.1.2016 kello 17:00. Tilaisuus aloitettiin opinnäytetyön lyhyellä esityksellä ja tutustumisella joutomaa-käsitteeseen. Tämän lisäksi esiteltiin valitusta Haikarin joutomaa-alueesta kuvia, jotta tapahtumaan osallistuvat tiesivät tarkalleen, millaisesta alueesta on kyse. Esityksen jälkeen käytiin osallistujat läpi esittelykierroksen merkeissä ja tämän jälkeen aloitettiin varsinainen tulevaisuusverstaas. Tilaisuus päättyi noin kello 19.

Kuva 4: Haikarin joutomaa-alue alueen sisältä kuvattuna

Tulevaisuusverstaassa oli kolme erillistä vaihetta, ja tapahtuma eteni näitä vaiheita noudattaen aina loppuun saakka. Ensimmäisessä vaiheessa mietittiin erilaisia haasteita ja uhkia, jos aluetta ei oteta moneen vuoteen käyttöön. Toisessa vaiheessa näihin haasteisiin ja ukiin pyrittiin löytämään erilaisia ratkaisuja, joilla ongelmat vältettäisiin. Asiat pyrittiin siis kääntämään myönteisiksi. Kolmannessa vaiheessa puolestaan koottiin yhteen saadut tiedot ja kolme eniten ääniä saanutta ideaa merkattiin ylös.

Tilaisuuden taltioimista varten ei käytetty erillistä nauhuria, sillä tietoa kertyi niin suuri määrä, että valokuvien ja muistiinpanojen avulla saatiin kerättyä riittävä määrä tietoa. Tulevaisuusverstaan aikana otettiin useita kuvia muun muassa fläppitaulusta ja lopullisista tuloksista. Näiden lisäksi opinnäytetyön tekijä kirjasi esille nousseita asioita ylös muistivihkoonsa ja tällä tavoin varmisti, että mitään tietoa ei pääse häviämään. Tapahtuman aluksi kaikille osallistujille jaetut paperit kerättiin talteen ja ne analysoitiin tätä opinnäytetyötä varten. Tilaisuudessa keskustelu oli kaiken kaikkiaan vilkasta, ja ideoita syntyi varsin suuri määrä. Opinnäytetyön tutkimustulokset-osiossa käsitellään tarkemmin tulevaisuusverstaasta saatuja tuloksia.

4.2 Tutkimustulokset

4.2.1 Teemahaastattelun tulokset

Opinnäytetyötä varten haastateltiin 8.4.2015 Lohjan kaupungin ympäristöjohtajaa, asema-kaava-arkkitehtia sekä kaavoitusarkkitehtia joutomaa-alueisiin liittyen. Haastattelua varten tehtiin valmiit haastattelulomakkeet kaikille paikallaolijoille, jotta kysymyksiin olisi helpompi palata takaisin, jos lisättävää tulisi myöhemmin. Haastattelu nauhoitettiin kokonaisuudessaan, koska tällä tavoin oli mahdollista saada kaikki tieto talteen. Haastattelulomakkeessa oli yhteensä yhdeksän kysymystä, joihin kaikkiin saatiin kattavat ja täsmälliset vastaukset. Jatkossa haastateltavista käytetään koodeja H1 (ympäristöjohtaja), H2 (asema-kaava-arkkitehti) ja H3 (kaavoitusarkkitehti). Haastattelussa käytetty haastattelulomake on opinnäytetyön liitteenä (Liite 1).

Joutomaa-käsitteen määrittelemineen on toisinaan hankalaa, sillä ihmisillä on erilaisia mielipiteitä siitä, mikä luetaan joutomaaksi ja mikä taas ei. Haastateltavat olivat kaikki samaa mieltä siitä, että joutomaat ovat sellaisia alueita, joita ei ole otettu koskaan käyttöön. Kaavoitusarkkitehdillä oli selkeä käsitys millainen joutomaa-alue on ja hän otti myös alueen kelpaamattomuuden rakentamiselle esille. Asema-kaava-arkkitehti piti joutomaa-alueita vanhoina kaavoina, joita ei ole vielä toteutettu.

Se voi olla kokonaan kaavoitettu tai kaavoittamaton alue, jota ei ole otettu koskaan käyttöön. Usein joutomaita syntyy liikealueiden rakentamisen yhteydessä. Syntyy paljon sellaista väli-aluetta, johon kukaan ei ole oikeastaan koskaan rakentanut. Alue, joka on asumiseen kelpaamatonta ja isolla vyöhykkeellä. (H3)

Puolittaisesti toteutuneita vanhoja kaavoja. (H2)

Joutomaa-alueita on ympäri Lohjan keskustaa, mutta niitä ei ole varsinaisesti merkattu mihinkään karttaan, joten alueiden lukumäärä on tällä hetkellä hieman epäselvä. Joutomaa-alueiden määrästä todettiin, että niitä on useita kymmeniä Lohjan keskustan alueella. Vastauksissa kävi myös ilmi, että joutomaat sijaitsevat pääasiassa Rantapuiston alueella. Joutomaa-alueista myös todettiin, että ympäri Lohjan keskustaa on useita erilaisia joutomaa-alueita, joista osa on kaavoitettuja ja rakentaminen tätä myöden alkamassa. Esimerkkinä tällaisista alueista nostettiin Lohjan ydinkeskustassa sijaitseva S-market ja sen tontilla oleva käyttämätön tila.

Joutomaiden syntyyn ja siihen, miksi alueet jäävät joutomaiksi löytyy monia eri syitä. Tämä korostui myös haastateltavien vastauksissa, sillä he nostivat esille useita eri asioita alueiden jäämisestä joutomaiksi. Kaavoitusarkkitehti otti vastauksessaan esille, että osalle alueista ei voi tehdä mitään, sillä ne eivät ole kaupungin omistuksessa. Ympäristöjohtaja korosti vastauk-

sessaan alueen käyttöön liittyviä asioita ja nykyisen taloudellisen tilan. Asemakaava-arkkitehdin vastauksessa korostui nykytrendi yritysmaailmassa eli kaupan siirtyminen yhä enenevässä määrin internetiin pois perinteisestä kivijalkamyymälä-toiminnasta.

Ei keksitty soveliaista käyttöä. Uuden rakentaminen on taloudellisesti niin iso riski, että ei lähdetä hankkeeseen ja tilanne saa olla ikään kuin päällä. (H1)

Kaava vanhenee ja kaavojen ajantasaistamista tullaan jatkuvasti tekemään. Ei verkko-kaupasta ollut mitään tietoa 15 vuotta sitten, se ei tarvitse kadunvarsiliikkeitä vaan enemmänkin logistiikkakeskuksia jonnekin. Monesti on se, että iät ajat on säästetty, että rakennetaan joskus myöhemmin. Rakentamista on siirretty myöhemmäksi ajankohdaksi. (H2)

Keskusta-alueella kun yksityinen omistaa ja pitkä perinne siinä, että omistaa sen ja siinä on liiketoimintaa. Jos kannattavuus on ok, ei ikään kuin tule tarvetta muuttaa nykytilannetta. Jos on paljon pieniä puistoalueita, kaupungilla on se, että kaikkia puistoja ei kannata rakentaa leikkipuistoiksi, niihinkään ei ole enää niin suurta tarvetta. Tavaltaan nekin jäävät metsikoiksi ja hoitamattomiksi ja sekin on syy miksi ne jäävät vähän ryteiköiksikin. (H3)

Joutomaa-alueisiin liittyy myös monenlaisia haasteita, sillä ne sijaitsevat monesti kaupunkirakenteen sisällä ja tätä kautta alue on ikään kuin poissa käytöstä. Vastauksista tuli ilmi, että joutomaa-alueet ovat aina ikäviä ja pitkäaikaisia. Kaavoitusarkkitehdin vastauksessa korostui huoli siitä, että alueet säilyvät joutomaisina pitkään. Asemakaava-arkkitehti toi vastauksessaan esille sen, että ihmiset monesti odottavat, että alueen arvo kasvaisi ja tämän takia alueita ei myydä ja näin ollen niille ei voi myöskään tehdä mitään.

Joutomaa-alueet ovat aina ikäviä, ikään kuin olisi hammas pois rivistöstä. Ne jäävät myös pitkäksi aikaa. (H3).

On todennäköistä, että niiden alueiden arvo kasvaa eli jos ei ole mitään erityistä syytä laittaa alueita lihoiksi niin sitten mielellään odotellaan. (H2)

Joutomaa-alueet saattavat pysyä sellaisinaan hyvinkin kauan ja tätä haluttiinkin selvittää haastattelulomakkeen viidennessä kysymyksessä. Kaavoitusarkkitehdillä oli selkeä käsitys siitä, että alueet voivat pysyä joutomaisina hyvinkin pitkään varsinkin keskusta-alueen ulkopuolella. Keskusta-alueella taas alueet pysyvät joutomaisina vähemmän aikaa. Aivan Lohjan ydinkeskustassa S-marketin vieressä sijainnut bensa-asema on ollut esimerkiksi pari vuotta poissa käytöstä ja kaava on valmistumassa vuodessa. Asemakaava-arkkitehti otti myös esille yksityisen maanomistuksen, sillä keskustassa on paljon alueita, jotka eivät ole kaupungin omistuksessa.

Kyllä ne voivat pysyä kauankin. Voivat hyvinkin pysyä viisikin vuotta. Tietyt alueet voivat olla vuosikymmeniäkin. (H3)

Hiekkaparkin alue hyvin kauan. Keskustassa on yksityisiä maanomistajia monta. (H2)

Joutomaa-alueet tarjoavat toisaalta myös tilaisuuden yhdessä tekemiseen ja yleisestikin erilaisia mahdollisuuksia. Lohjan kaupungilla onkin useita eri mahdollisuuksia ja toimia joutomaiden osalta. Haastateltavat olivat samaa mieltä siitä, että asioille on mahdollista tehdä jotain jos alueet ovat kaupungin omia. Asemakaava-arkkitehti korosti vastauksessaan, että kaupunki ei omista kovinkaan paljoa maata keskusta-alueella. Kaavoitusarkkitehti otti omassa vastauksessaan esille kaavoituksen tarjoamat keinot ja sen, miten tärkeä merkitys niillä on joutomaa-alueisiin.

Silloin kun alueet ovat kaupungin omia, pystytään paljon suunnittelemaan ja tekemään asioille jotakin, mutta yleisestihän kaupunki ei omista hirveästi maata varsinkaan keskusta-alueelta. Periaatteessa pakkolunastamiset mahdollisia, mutta ei se käytännössä ole niin. Vaikea keino ja sitä ei pysty käyttämään tuosta vaan. (H2)

Keskustan osayleiskaava tulee ohjaamaan käyttöä ja käyttötarkoituksia. Se on merkittävä ohjauskeino. Yleiskaavaan liittyvä toteuttamisohjelma, jossa yritetään katsoa keskustaa tarkemmin. Kaavoituksen keinot ovat olemassa. Kaavojen ajantasaistaminen, jotka eivät koske vain kaupungin maita. Se on se keino myös näihin joutomaihin nähdä. (H3)

Joutomaa-alueiden tilapäiskäytöstä on olemassa muutamia esimerkkejä eri puolelta Suomea. Hyvänä esimerkkinä toimii Hukatila ry:n kesäsiirtola-projekti Tampereella, mikä onnistui loistavasti. Haastateltavien vastauksista ilmeni, että Lohjan kaupungilla ei ole ollut varsinaisesti kokemuksia joutomaa-alueiden tilapäiskäytöstä. Kaavoitusarkkitehti oli sitä mieltä, että tilapäiskäyttöä ei ole ollut. Hänen mukaansa tämä selittyy osittain sillä, että asukkaiden suunnalta ei ole tullut kyselyitä asiaan liittyen. Kaavoitusarkkitehti nosti vastauksessaan myös esille runsaiden viljelymaita määrän Lohjan alueella. Vastauksista kuitenkin ilmeni, että Karjalohjalta oli hieman kokemuksia tilapäiskäytöstä ja että asukkaat olivat saaneet luvan käyttää vanhaa tiilirakennusta väliaikaisesti hyväkseen.

Semmoista joutomaa-alueisiin liittyvää tilapäiskäyttötoimintaa ei ole ollut. Kukaan ei ole ollut kiinnostunut kysymään sellaisia alueita. Voi johtua siitä, että ympäristössä on paljon viljelymaita. Kaupunkiviljelyäkään ei hirveästi ole, ainoastaan yksi paikka keskustassa. Lohjalla on paljon omakotitaloja, jolloin viljelyä on omalla pihalla. (H3)

Haastattelulomakkeen kaksi viimeistä kysymystä käsittelivät opinnäytetyön empiiriseen osioon liittyviä asioita, kuten joutomaiden tunnistamisen keinoja. Lisäksi tiedusteltiin mahdollista aluetta, jota voisi ideoida yhdessä asukkaiden kanssa. Vastauksista ilmeni, että joutomaa-alueista ei ole entuudestaan olemassa varsinaista karttaa. Joutomaita voi kuitenkin kartoittaa itse ja kartoittamisen avuksi voi ottaa maanomistus kartan, jolla on mahdollista erotella löydetty joutomaa-alueet kaupungin omistamiin ja yksityisten omistamiin. Alueiden tunnistus olisi siis ensisijaisesti tehtävä omalla havainnoinnilla. Tilapäiskäyttöön liittyen haastateltavat totesivat, että puistopuolelta voi haastatella henkilöä, joka hallinnoi maa-alueita ja erästä toista kaupungin virkamiestä, joka osaisi kertoa paremmin siitä, mitä Lohjalle voi kehitellä.

4.2.2 Havainnoinnin tulokset

Lohjan keskustan määrittelemisen on hankalaa, sillä keskusta jakautuu kolmeen eri osaan kaupungin alueella. Suurimmat asunto- ja yrityskeskittymät sijaitsevat varsinaisen ydinkeskustan lisäksi Ojamolla ja Lempolassa, missä molemmissa on huomattavaa liiketoimintaa. Ojamon alueella on paljon asuinkiinteistöjä sekä erilaisia liikkeitä ja Lempolassa isompi kauppakeskittymä ja paljon omakotitaloja. Tässä opinnäytetyössä keskitytään varsinaiseen ydinkeskustaan, koska se on helpon tunnistettavissa. Alueen rajaus on myös järkevämpi, sillä alueesta olisi tullut todella suuri, jos kaikki kolme keskittymää olisi otettu mukaan työhön.

Varsinaisen ydinkeskustan lähistöllä joutomaita on pääasiassa Rantapuiston alueella. Syynä tähän lienee se, että Lohjan keskusta on todella tiivis ja täyteen rakennettu, joten ylimääräistä tilaa ei juurikaan ole. Kuvassa 5 on havainnoinnin pohjalta syntynyt kartta Lohjan keskustan joutomaa-alueista. Kartasta voidaan huomata, että joutomaa-alueet ovat keskittyneet pääasiassa Rantapuiston varrelle. Keskustan alueella on myös huomattava määrä omakotitaloja sekä kerrostaloja, joilla on omat puistoalueensa. Moni suurempi tyhjillään oleva tila on muutettu parkkialueeksi, sillä parkkitilaa tarvitaan jatkuvasti enemmän.

Kuvan 5 kartassa joutomaat on eroteltu toisistaan aakkosin, jotta karttaa olisi selkeämpi lukea. Joutomaa-alue A sijaitsee Karstunraitin ja Rantapuiston välissä. Alue on melko iso ja siellä on tiheää kasvillisuutta. Joutomaa-alue B sijaitsee aiemmin mainitun alueen vieressä, kävelytien toisella puolella. Myös tällä alueella on runsaasti kasvillisuutta. Alue C:llä on ränsistynyt ja asumaton omakotitalo sekä suurehko piha-alue, joka on kasvillisuuden peitossa. Joutomaa-alue D on muutettu hiekkakentäksi, joka toimii tällä hetkellä parkkialueena. E-tunnuksen alue on hiekkakentän vierellä oleva vihreä kaistale, jossa kasvaa korkeaa ruohoa ja alueen keskellä on ruostuneet rautaputket. Joutomaat G ja H sijaitsevat vierekkäin isommalla alueella. Joutomaa H on tällä hetkellä valjastettuna viljelyskäyttöön, ja alueella G ei ole mitään käyttötarkoitusta tällä hetkellä. Viimeisen joutomaan eli I:n alueella on tällä hetkellä hylätty ja ränsistynyt omakotitalo sekä pieni ja hoitamaton piha-alue.

Kartta on rajattu koskemaan aivan Lohjan ydinkeskustaa, sillä tällä tavoin oli mahdollista karvoittaa alueita jalkaisin ja mahdollisimman tarkasti. Lohjan kaupungin jakautuminen useampaan keskukseseen vaikutti myös päätökseen, sillä esimerkiksi ydinkeskustan ja Ojamon kaupunginosan välillä on paljon puisto- ja omakotitaloalueita, jolloin joutomaan määrittelemisen saattaa olla haasteellista ja erittäin aikaa vievää. Alueen rajaaminen mahdollisti siis tarkemmat tulokset, sillä alue voitiin kävellä katu kerrallaan läpi ja merkata omien havaintojen pohjalta karttaan. Kartasta saatiin tällä tavoin myös huomattavasti selkeämpi, jolloin eri alueiden tunnistaminen on helpompaa.

Kuva 5: Joutomaat Lohjan ydinkeskustan alueella

Rantapuiston joutomaa-alueet ovat pääasiassa runsaskasvuisia tiheikköjä, joissa ruoho ja muu kasvillisuus kasvaa villinä. Alueella on myös hiekkakenttä, joka on muutettu eräänlaiseksi parkkipaikaksi lähiseudun asukkaille. Suurempi joutomaa-alue löytyy Rantapuiston varrelta, Tehtaankadun ja Immonkadun välistä. Alueelle on tällä hetkellä koirapuisto ja sen parkkipaikka sekä peltoalue, jossa kasvaa erilaisia kasveja sekä isompi tyhjä tila, jolla ei ole tällä hetkellä mitään käyttötarkoitusta.

Aurlahden uimarannan alueelta joutomaita löytyy myös enemmän, sillä rannan läheisyydessä on villinä kasvavia alueita, joilla ei ole tällä hetkellä mitään käyttötarkoitusta. Opinnäytetyön alussa esitetystä kuvasta 1 on nähtävillä uimarannan välittömässä läheisyydessä oleva joutomaa. Kuva antaa hyvän esimerkin siitä, millaisia joutomaita alueelta löytyy. Uimarannan läheisyydessä sijaitsevat myös Porlan vesialtaat, joissa voi nähdä runsaasti erilaisia eläimiä kuten sorsia ja kaloja. Alue on valjastettu tehokkaasti virkistyskäyttöön.

4.2.3 Tulevaisuusverstaan tulokset

Tulevaisuusverstaas pidettiin 12.1.2016 Lohjan Laurea-ammattikorkeakoulun kampuksella ja paikalla oli osallistujia Lohjan kaupungilta, Lohjan Seudun Ympäristöyhdistys ry:stä sekä Lohjan keskustan kehittämissyhdystyksestä Lohcase ry:stä. Kaikki kutsutut eivät päässeet paikalle, joten tietoa kerättiin myös sähköpostitse. Tutkittavaksi alueeksi valikoitui Lohjan Haikarissa sijainnut entinen karavaanarialue, joka on tällä hetkellä käyttämättömänä. Alueelle on kaavoitettu puutaloja, mutta suunnittelu on ollut pidemmän aikaa pysähdyksissä ja ei ole varmaa tietoa milloin suunnitelmat toteutuvat. Alla käydään läpi itse tilaisuutta ja siinä syntyneitä ideoita sekä lisäksi sähköpostitse tulleita ideoita alueen väliaikaiseen käyttöön liittyen.

Tapahtuma oli jaettu kolmeen vaiheeseen, joista ensimmäisessä oli tarkoitus pohtia mahdollisia haasteita ja uhkia siinä tapauksessa, jos aluetta ei oteta pitkään aikaan käyttöön. Tämä vaihe herätti osallistujien keskuudessa paljon erilaisia ajatuksia ja mietteitä. Haasteiksi ja uhiksi määriteltiin muun muassa yleinen epätietoisuus alueen tulevaisuudesta (mikä lisää myös muiden alueiden epävarmuutta), yleinen imagohaitta, alueen leimautuminen ja juurtuminen ihmisten mieliin, valvontaan ja turvallisuuteen liittyvät asiat, vastuiden epäselvyys sekä roskaamisvaara. Taulukossa 2 on esitetty viisi tulevaisuusverstaassa eniten ääniä saanutta uhkaa ja haastetta. Aiemmin mainittujen lisäksi esille nousivat myös alueen syrjäinen sijainti, sillä alue sijaitsee Haikarinniemen kärjessä, joten siellä ei ole satunnaista kauttakulkua.

Suosio	Haaste/uhka
1.	Epätietoisuus tulevaisuudesta
2.	Imagohaitta
3.	Roskaamisvaara
4.	Valvonta ja turvallisuus
5.	Epäselvät vastuut

Taulukko 2: Haikarin joutomaa-alueen haasteet ja uhat jos alue pysyy käyttämättömänä

Tulevaisuusverstaan toisessa vaiheessa pyrittiin löytämään erilaisia vaihtoehtoja sille, etteivät ensimmäisessä vaiheessa kerätyt haasteet ja uhat pääsisi toteutumaan. Tämäkin vaihe herätti osallistujien keskuudessa paljon keskustelua ja tuloksia saatiinkin suuri määrä. Kolmeen eniten ääniä saaneista haasteista pyrittiin keksimään keinoja, jotka poistaisivat uhan eli ideoitiin miten aluetta voisi kehittää ja samalla poistaa uhkakuvat. Ensimmäisen vaiheen eniten ääniä saaneet haasteet ja uhat olivat epätietoisuus tulevaisuudesta, imagohaitta ja roskaamisvaara ja näihin pyrittiin löytämään erilaisia keinoja. Epätietoisuuden heijastumista pyrittiin hillitsemään esimerkiksi kohteen brändäämisellä, yleisellä tiedottamisella, kaavan nopeuttamisella ja tekemällä alueesta yhteisöllinen projekti.

Alueen huonoa imagoa pyrittiin puolestaan kehittämään korostamalla joutomaan hyötyjä, yhteisöllisellä toiminnalla, kaunistamisella sekä koeistutuksilla. Ääniharavana toimi tässä asiassa yhteisöllinen toiminta, jolla pystyttäisiin tehokkaasti parantamaan alueen imagoa nykyisestä. Myös koeistutukset saivat muita enemmän ääniä, sillä Lohjan alueella on mahdollisuus kasvat-
taa monia erilaisia lajikkeita, mitä muualla Suomessa ei voisi. Lohjalla kasvillisuuden moni-
muotoisuuteen vaikuttaa vahvasti kallio- ja maaperän kalkkipitoisuus. Tästä johtuen alueen
kasvillisuus poikkeaa muusta Etelä-Suomesta ja esimerkiksi uhanalaisten lajien määrä on poik-
keuksellisen korkea verrattuna muihin pääkaupunkiseudun kuntiin. (Lohjan kaupunki 2015.)

Roskaamisvaaran osalta ideoita tuli myös runsaasti ja eniten ääniä saivat nopea käyttöönotto,
pop up -käytön lisäys, aitaaminen, lampaat, roskakorit ja talkoot-tyyppinen lähestyminen.
Näistä selvän enemmistön äänistä sai idea lampaista, sillä ne pitäisivät alueen rehevöitymisen
kurissa ja toimisivat samalla myös yhtenä vetonaulana alueella. Lampaiden hyödyntäminen
estäisi roskaamista myös tehokkaasti, sillä alue tulisi aidata huolellisesti. Taulukossa 3 on esi-
telty toisen vaiheen ratkaisuehdotuksia pelätyimpiin uhkiin ja haasteisiin.

Haikarin joutomaa-alueen väliaikaiseen käyttöön liittyen opinnäytetyöhön saatiin myös ide-
oita tulevaisuusverstaan ulkopuolelta. Näissä yhteyksissä esille nousivat erityisesti erilaiset
liikunnalliset toiminnot, alueen siistiminen, istutukset ja grillikatos. Liikuntaan liittyen pai-
kalle voisi tuoda esimerkiksi venyttelytelineitä tai rakentaa lasten leikkipaikan. Alueen siisti-
minen oli liikunnan ohella tärkeä teema, sillä nykyisellään alue on hieman nuhrainen ja kasvil-
lisuus on alkanut rehottaa. Muita ideoita olivat muun muassa retkeilijöitä ja patikoijia palve-
leva laavu, pienimuotoiset majoitukseen liittyvät asiat sekä shakkipeli. Shakkipeli voisi olla
normaalia suurempi eli nappulat ja lauta olisivat moninkertaisen kokoisia totuttuun nähden.
Tämä ehkäisisi myös ilkivaltaa kun nappuloita olisi vaikea kantaa pois alueelta.

Maankäyttö- ja rakennuslaki asettavat rajoituksia sille, mitä alueelle on mahdollista rakentaa
tai tehdä. Laissa muun muassa kielletään sijoittamasta asemakaava-alueelle sellaisia toimin-
toja, jotka haittaisivat kaavassa osoitettua muun alueen käyttöä. Maisematyölupa tarvitaan
siinä tapauksessa, jos alueella on voimassa asema- tai yleiskaava ja toimenpide vaikeuttaa
alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999,
58 §; Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, 140 §.)

Uhka/haaste	Ratkaisu 1.	Ratkaisu 2.	Ratkaisu 3.
Epätieto tulevaisuudesta	Yleinen tiedotus	Yhteisöllinen projekti	Kohteen brändäys
Imagohaitta	Yhteisöllinen toiminta	Koeistutukset	Kaunistaminen
Roskaamisvaara	Lampaat	Nopea käyttöönotto	Pop up -käytön lisäys

Taulukko 3: Uhkien ja haasteiden kääntäminen myönteisiksi asioiksi

Tulevaisuusverstaan perusteella voidaan todeta, että Haikarin joutomaa-alue halutaan ottaa nopeasti käyttöön ja alueesta haluttaisiin tehdä yhteisöllinen projekti, jossa alueen asukkaat olisivat aktiivisesti mukana. Alueelle ollaan rakentamassa puutaloja, mutta sen toteutumisaikajankohdasta ei tällä hetkellä ole mitään tarkempaa tietoa. Tästä johtuen alueen väliaikaista käyttöä kannattaakin suunnitella esimerkiksi vuodeksi kerrallaan. Alue sijaitsee hienolla paikalla ja sen suurehko pinta-ala mahdollistaa monenlaisten ideoiden hyödyntämisen. Alueella voisi aiemmin mainittujen lisäksi pitää kesäisin esimerkiksi erilaisia joogatunteja tai muita liikunnallisia ryhmätunteja. Haikarin pilottialueen välittömässä läheisyydessä löytyy myös uimaranta sekä ravintola, joten alue tarjoaa näistäkin syistä hyvän kohteen erilaiselle väliaikaiselle käytölle.

5 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli luoda toimintamalli, jolla tarjotaan mahdollisuus joutomaa-alueen väliaikaiselle käytölle ottamalla alueen asukkaat mukaan toimintaan. Tavoitteena oli myös, että valitulle joutomaa-alueelle saadaan ideoitua väliaikaista käyttöä, jonka voi tarvittaessa myöhemmin toteuttaa käytännön tasolla. Tutkimusosio saatiin valmiiksi Lohjan kaupungin sekä paikallisten yhdistysten avustuksella ja lopputulos oli hyvä, sillä pilottialueeksi valikoituneelle Haikarin joutomaa-alueelle saatiin ideoitua paljon erilaisia käyttötarkoituksia. Tutkimusosio sujui myös hyvin, sillä kaikki osapuolet olivat hyvin kiinnostuneita tutkimuksesta sekä yleisesti koko opinnäytetyöstä.

Tulevaisuusverstaasta saadut tulokset liittyvät opinnäytetyön tietoperustaan, sillä pilottialueena toimivasta Haikarin alueesta haluttaisiin tehdä yhteisöllinen projekti, jossa alueen asukkaat olisivat aktiivisesti mukana. Alue halutaan ottaa myös nopeasti käyttöön. Nämä ehdotukset liittyvät erityisesti opinnäytetyön tietoperustassa oleviin osallistumisen, joukkouttamisen ja pop up -toiminnan käsitteisiin, sillä esimerkiksi joukkouttamisen avulla voidaan lisätä kansalaisten kuulemistä ja osallistumista muun muassa julkisten palveluiden toteuttamisessa ja kehittämisessä (Aitamurto 2012, 8.) Pop up -toiminta tukee hyvin nopeaa käyttöönottoa ja sen avulla on mahdollista toteuttaa muitakin asioita kuin lyhytaikaisia myymälöitä. Esimerkiksi erilaiset tapahtumat ja kahvilat ovatkin yleisiä nykypäivänä. (Ervasti 2013, 15.)

Joutomaa-alueet ovat olleet hyvin vähän esillä eri medioissa, ja kirjallisuuttakin on melko vähän aiheesta. Joutomaalla on myös useita erilaisia tulkintoja, koska asiaa on suhteellisen vähän tutkittu ja käsitelty tähän päivään mennessä. Myönteistä kehitystä on kuitenkin havaittavissa, sillä kiinnostus joutomaa-aiheeseen lisääntyi Lohjan seudun alueella voimakkaasti opinnäytetyön aikana ja opinnäytetyöstä tehtiinkin muun muassa lehtiartikkeli Länsi-Uusimaa Ilta-kaupunkilehteen. Lehtiartikkelissa käsitellään Haikarin joutomaa-alueita ja toimittaja on muun muassa kysynyt paikallisilta asukkailta, mitä he haluaisivat alueelle tehtävän. Artikkelin koostuu kahdesta osiosta, joissa toisessa on asukkaiden haastatteluja sekä aiheeseen perehtymistä ja toisessa tämän opinnäytetyön tulevaisuusverstaan tuloksia sekä joutomaa-käsitteestä yleisesti. Lehtiartikkeliin saadut vastaukset vastaavat osittain samoja ajatuksia mitä myös tulevaisuusverstaassa saatiin, sillä alueelle haluttaisiinkin esimerkiksi teatteritoimintaa, liikuntaan liittyviä toimintoja sekä lampaita. (Siippainen 2016.)

Opinnäytetyön tekijä osallistui myös aktiivisesti keskusteluun eri toimijoiden kanssa, ja tätä kautta saatiin paljon arvokasta tietoa opinnäytetyötä varten. Keskusteluja käytiin useampaan otteeseen Lohjan kaupungin kanssa, miltä saatiinkin huomattavasti tietoa opinnäytetyötä varten. Muita tahoja olivat esimerkiksi paikalliset yhdistykset, jotka osallistuivat tulevaisuusverstaaseen sekä sähköpostikeskustelut yksityisten henkilöiden kanssa. Kaiken kaikkiaan keskustelua käytiin paljon, ja näiden pohjalta syntyi suuri määrä erilaisia ajatuksia ja ideoita alueen väliaikaiseen käyttöön liittyen.

Opinnäytetyön johdannossa mainitut tavoitteet saavutettiin, sillä työssä onnistuttiin luomaan toimintamalli, jolla tarjotaan mahdollisuus joutomaa-alueen väliaikaiselle käytölle ottamalla alueen asukkaat mukaan toimintaan. Tässä opinnäytetyössä alueen asukkaita edustivat paikalliset yhdistykset sekä yksityishenkilöt Lohjan seudulta. Opinnäytetyön toinenkin tavoite saavutettiin, sillä Haikarin joutomaa-alueelle saatiin ideoitua runsaasti väliaikaista käyttöä, joka on myös mahdollista toteuttaa käytännön tasolla. Kaiken kaikkiaan siis asetetut tavoitteet saavutettiin ja lopputuloksena syntyiikin tehokas malli siitä, miten joutomaa-alueita voidaan kehittää ottamalla alueen asukkaat mukaan ideointiin.

5.1 Luotettavuuden arviointi

Tutkimuksen luotettavuus riippuu vahvasti mittarien luotettavuudesta. Luotettavuutta kuvataan monessa tapauksessa termeillä reliabiliteetti ja validiteetti, joista molemmat tarkoittavat luotettavuutta. Termeillä on kuitenkin erilainen sisältö, sillä reliabiliteetti viittaa tutkimuksen toistettavuuteen ja validiteetti taas viittaa siihen, että mitataanko sitä, mitä on tarkoitus mitata. Vastaukset ovat eri mittauskerroilla lähes samanlaiset mittarin ollessa relia-

beli. Validiteetin kohdalla taas tulee olla tarkkana, että mittaa niitä asioita, joita on tarkoituksin mitata eikä jotain välillisesti asiaan liittyvää. (Metsämuuronen 2001, 50.) Tutkimuksen kokonaisluotettavuus saadaan puolestaan kun reliabelius ja validius yhdistetään (Vilka 2007, 152).

Tutkimuksista saatujen tuloksien on vastattava tutkimuskohdetta ja samalla myös päämääriä, jotka tutkimukselle on asetettu. Koko tutkimusprosessi tulisi kuvailla mahdollisimman tarkasti, jotta päästään korkeaan validiteettiin. (Heinonen 2016.) Tässä opinnäytetyössä käytetyt tutkimusmenetelmät on kuvattu tarkasti opinnäytetyön neljänteen päälukuun. Luvussa on kerrottu alusta loppuun, miten tutkimus on toteutettu sekä muun muassa mitä työvälineitä menetelmässä on käytetty. Teemahaastattelun tapauksessa käytettiin muun muassa kahta erillistä nauhuriä, jotta saatu tieto pystytään dokumentoimaan mahdollisimman tarkasti opinnäytetyöhön. Havainnoinnin tapauksessa käytettiin apuna teemahaastattelussa näytillä ollutta karttaa, josta käytiin suullisesti läpi eri joutomaa-alueita. Tämä tekijä parantaa joutomaa-kartan luotettavuutta merkittävästi.

Tämä opinnäytetyö on sisällöllisesti luotettava, sillä työssä on käytetty lukuisia eri lähteitä ja kuultu useita eri ihmisiä aiheesta. Internet- ja kirjallisten lähteiden määrä on melko tasainen, joten molempien kanavien tietoa on hyödynnetty tehokkaasti tämän opinnäytetyön tekemisessä. Lähteiden luotettavuuteen saattaa vaikuttaa se, että aiheesta ei ollut kovin monipuolista kirjallisuutta, sillä aihetta on tutkittu melko vähän.

Opinnäytetyön osana oli kehittämishanke, ja tämän hankkeen osalta keskustelu joutomaa-alueista saatiin opinnäytetyön aikana käynnistettyä. Tutkimuksen luotettavuuden tasoa voidaan myös pitää hyvänä, sillä teemahaastattelun tulokset vastasivat suurimmaksi osaksi sitä, mitä odotettiin ja mitä aiheesta oli kirjoitettu. Tulevaisuusverstaan osalta luotettavuutta voidaan arvioida melko hyväksi, sillä paikalle oli saatu eri yhdistysten sekä kaupungin edustajia. Luotettavuutta olisi tosin parantanut suurempi osallistujamäärä, jolloin tuloksia olisi saatu myös enemmän ja useampien ihmisten mielipide esille. Kaiken kaikkiaan luotettavuutta voidaan kuitenkin pitää hyvänä, sillä esimerkiksi Länsi-Uusimaa Ilta -lehdessä haastatellut ihmiset olivat pitkälti samoilla linjoilla Haikarin alueen kehittämisen suhteen kuin oltiin myös tulevaisuusverstaassa.

Havainnoinnin osalta luotettavuutta on vaikea arvioida, sillä se perustuu opinnäytetyön tekijän omiin havainnoiteihin. On hyvinkin mahdollista, että osa alueista jäi kartoitusvaiheessa huomaamatta ja osa taas saatettiin erehdyksessä merkitä joutomaa-alueeksi, vaikka se olisi-kin vain hieman huonommin hoidettu ryteikkö. Tätä luotettavuuteen liittyvää ongelmaa pyrit-

tiin parantamaan hyödyntämällä teemahaastattelussa saatuja tietoja. Haastattelussa katsottiin taululta joitakuita joutomaapaikkoja ja yleisestikin alueita, joissa niitä on. Osittain tämän perusteella myös suurin osa tunnistetuista alueista on myös karttaan merkattu.

Luotettavuutta parantaa myös se, että opinnäytetyön tutkimuksessa hyödynnettiin yhteensä kolmea eri aineistonhankintamenetelmää. Teemahaastattelu, havainnointi ja tulevaisuusvertaus täydensivät toisiaan erittäin tehokkaasti ja lisäsivät tutkimuksen luotettavuutta verrattuna sellaiseen tilanteeseen, jossa käytössä olisi ollut vain yksi aineistonhankintamenetelmä. Teemahaastattelun nauhoittaminen lisäsi myös luotettavuutta, sillä se mahdollisti jokaisen sanan ja yksityiskohdan tallentumisen. Havainnoinnin apuna käytettiin opinnäytetyön tekijän omaa paikkatietomusta Lohjan alueesta, mutta myös Google Maps -karttapalvelua. Tällä tavoin voitiin varmistaa, että alueet on varmasti merkattu oikein. Tulevaisuusverstaan tulokset saatiin myös erittäin tarkasti ylös, sillä kaikki ideat ja ajatukset kuvattiin ja tapahtuman lopuksi kerättiin kaikki paperit talteen osallistujilta. Opinnäytetyön tekijä kirjasi lisäksi jatkuvasti vihkoonsa asioita ylös.

5.2 Jatkotutkimuksen aiheet

Jatkotutkimuksen aiheita on useampiakin tähän opinnäytetyöhön liittyen. Joutomaa-alueet tulisi kartoittaa tarkasti ja suuremmalta alueelta. Tämän jälkeen asukkailta olisi hyvä kysyä joutomaa-alueiden käytöstä. Tulevaisuudessa voitaisiin esimerkiksi tutkia kuntalaisten odotuksia joutomaiden suhteen eli miten ja millaisina paikalliset asukkaat näkevät nämä alueet ja mitä niille haluttaisiin mahdollisesti tehdä. Toisena tutkimuksen aiheena voisi olla joutomaiden kattava kartoitus Lohjan keskustan alueella. Tässä opinnäytetyössä on otettu vain Lohjan ydinkeskustan joutomaa-alueet huomioon ja saadut tiedot perustuvat pääasiassa opinnäytetyön tekijän omiin havaintoihin. Tulevaisuudessa voitaisiin kartoittaa joutomaa-alueita esimerkiksi Ojamon kaupunginosaan asti, jolloin saadaan merkittävä suurempi määrä joutomaa-alueita. Alueita voi myös tarkistaa Lohjan kaupungilta ja merkata esimerkiksi sen, mitkä alueet ovat kaupungin omistuksessa ja mitkä taas omistaa yksityinen henkilö.

Opinnäytetyön mallia voitaisiin hyödyntää myös muissa joutomaa-alueisiin liittyvissä töissä. Tämä opinnäytetyö tarjoaa hyödyllisen mallin siihen, miten joutomaa-alueiden kehittämistä voidaan tutkia ja miten asukkaat saadaan mukaan jo suunnitteluvaiheessa. Tutkimusmenetelminä teemahaastattelu, havainnointi ja tulevaisuusvertaus osoittautuivat todella tehokkaiksi vaihtoehtoisiksi ja näitä voidaankin suositella myös muihin vastaaviin töihin tulevaisuudessa.

5.3 Kehittämissuositukset

Opinnäytetyön tutkimusosion pohjalta syntyneitä ideoita kannattaa viedä eteenpäin, sillä asukkaat selvästi kaipaavat Haikarin joutomaa-alueella jotakin väliaikaista toimintaa. Esille nousseet ideat ja ajatukset olisi myös melko edullista toteuttaa ja niistä saatava hyöty Lohjan seudun asukkaille voi olla varsin suuri. Alue houkuttelisi samalla myös enemmän kävijöitä ja tätä kautta kaupungin imago paranisi asukkaiden ja turistien silmissä. Kaupungista tulisi yleisestikin houkuttelevampi asuinpaikka, sillä tällaisten ideoiden vieminen käytäntöön osoittaisi, että kaupunki ottaa asukkaansa tosissaan ja haluaa palvella heidän tarpeitaan.

Toinen kehittämissuositus olisi joutomaa-alueiden hyödyntämiseen liittyvän keskustelun ja kehittämistyön jatkaminen. Joutomaa-alueiden hyödyntäminen on tärkeä aihe, sillä alueet tarjoavat valtavasti potentiaalia erilaiselle hyödylliselle käytölle. Keskustelu on myös tärkeää sen takia, että aihe on ollut tärkeydestään huolimatta melko vähän esillä. Loppujen lopuksi pienelläkin käytöllä pystytään luomaan paljon hyvää.

Lähteet

- Airola, H. 2013. Melun- ja tärinätorjunta maankäytön suunnittelussa. Helsinki: Kopijyvä Oy.
- Aitamurto, T. 2012. Joukkoistaminen demokratiassa: Poliittisen päätöksenteon uusi aika. Tulevaisuusvaliokunnan julkaisuja 1/2012. Viitattu 08.03.2015. <http://web.eduskunta.fi/dman/Document.phx?documentId=op03013134458671&cmd=download>.
- Arnstein, S. 1969. A ladder of citizen participation. AIP Journal 7/1969, 216-224.
- Aromaa, J. 2012. Pop up -toiminta on vaihtoehto autioituvalle keskustalle. Viitattu 3.2.2016. <http://juusoaromaa.puheenvuoro.uusisuomi.fi/122100-pop-up-toiminta-on-vaihtoehto-autioituvalle-keskustalle>
- Brabham, D.C. 2009. Crowdsourcing the public participation process for planning projects. Planning Theory. Sage Publications 3/2009, 242-262.
- Brook, I. 2000. Can 'Spirit of place' be a guide to ethical building? Teoksessa Fox, W. (toim.) Ethics and the built environment. Lontoo: Routledge.
- Burgess, B. 2012. Pop-up retailing: The design, implementation, and five-year evolution of an experiential learning project. Journal of Marketing Education 34/2012, 284-296.
- D'Souza, N. 2013. Protecting "wasteland" can save many species of animals. Forbes India Magazine 31.05.2013. Viitattu 05.03.2015. <http://forbesindia.com/blog/economy-policy/protecting-wasteland-can-save-many-species-of-animals/>
- Dodo ry. Viitattu 10.03.2015. <http://www.dodo.org/>
- Elo, R. 2014. Vuorovaikutteisten paikkatietojärjestelmien käytettävyys ja kansalaisten osallistuminen internetin kautta. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto: Maantieteen ja geologian laitos.
- Ervasti, I. 2013. Alustava liiketoimintasuunnitelma pop up -kaupalle. Opinnäytetyö. Tampereen ammattikorkeakoulu. Tampere.
- Field Studies Council. 2015. Wasteland. Viitattu 02.11.2015. <http://www.field-studies-council.org/urbaneco/urbaneco/wasteland/introduction.htm>
- Flöjt, A. 2000. Tunnetko olevasi osallinen eli mitä osallisuus on? Jyväskylän yliopisto, liikunnan sosiaalitieteiden laitos. Jyväskylä.
- Gregory, S. 2009. Pop-up shops: Why retailing with a time limit is hot. Time Magazine 06.11.2009. Viitattu 09.03.2015. <http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,1940675,00.html>
- Haapalainen, P. 2012. Lohja: Länsi-Uudenmaan helmi. Keuruu: Otava.
- Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima.
- Heinonen, J. 2016. Luotettavuus. Viitattu: 20.02.2016. <https://kyvyt.fi/view/artefact.php?artefact=304009&view=72174>
- Hellunkammari. 2014. Kallion Karhupuisto. Viitattu 15.7.2015. <http://hellunkammari.blogspot.fi/2014/07/kallion-karhupuisto.html>

HelsinkiFoodism. 2015. Syötävä kaupunki. Viitattu 10.2.2016. <http://www.helsinkifoodism.com/syotava-kaupunki/>

Hintikka, K. 2008. Johdatus osallistumistalouteen - internetin uusia taloudellisia toimintaympäristöjä. Helsinki: TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hitchings, L. 2014. Urban wastelands worth millions for what they give us. *New Scientist* 12.09.2014. Viitattu 10.9.2015. <https://www.newscientist.com/article/>

Hollo, E. J. 2006. Maankäyttö- ja vesioikeus. Helsinki: Talentum.

Howard, B. C. 2012. Urban farming is growing a green future. *National Geographic*. Viitattu 11.03.2015. http://environment.nationalgeographic.com/environment/photos/urban-farming/#/earth-day-urban-farming-new-york-rooftop_51631_600x450.jpg

Howard, T. 2004. Retail stores pop up for limited time only. *USA Today* 28.05.2004. Viitattu 09.03.2015. http://usatoday30.usatoday.com/money/industries/retail/2004-05-27-pop-up_x.htm

Hukatila ry. 2013. Kesäsiirtola-projekti. Viitattu 02.03.2015. <http://hukatilary.tumblr.com/>

Jauhiainen, S. & Loukola, M-L. 2013. Yhdyskuntasuunnittelu. Viitattu 30.1.2016. http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/aihekokonaisuudet/kestava_kehitys/teemoja/kestaviin_yhdyskuntiin/yhdyskuntasuunnittelu

Jokinen, H. 2015. Talonvaltaus jatkuu Herttoniemessä - poliisit avustivat sähköjä katkoneita työmiehiä. *Helsingin Sanomat* 5.3.2015. <http://www.hs.fi/kaupunki/a1305934532008>

Jyväskylän yliopisto. 2015. Havainnointi eli observointi. Viitattu 19.1.2016. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhankinta-menetelmat/havainnointi-eli-observointi-osallistuminen-ja-kenttaetoye>

Järvinen, M. 2015. Poliisi tyhjensi vallatun Fastholman huvilan Herttoniemessä - talo purettiin heti. *Helsingin Sanomat* 10.3.2015. <http://www.hs.fi/kaupunki/a1305936102712>

Kaakinen, I. 2013. Julkijuominen, julkisten tilojen sääntely ja Karhupuiston käytökukat. *Alue ja ympäristö* 2/2013, 17-29. <http://www.ays.fi/aluejaymparisto/>

Kantola, E. 2015. AC/DC:n jättikeikka Hämeenlinnassa oli huikea show - "Hauska nähdä taas, Suomi!". *Iltasanomat* 22.7.2015. <http://www.iltasanomat.fi/musiikki/art-2000000965308.html>

Karavanaarit ulos Haikarista viimeistään syyskuussa 2014. 2013. *Länsi-Uusimaa* 23.01.2013. Viitattu 14.1.2016. <http://www.lansi-uusimaa.fi/artikkeli/219181-karavanaarit-ulos-haikarista-viimeistaan-syyskuussa-2014>

Kiuru, A. 2001. Paikan henki - Genius loci. Viitattu 10.03.2015. http://www.helsinki.fi/lapin-lahti/antti_kiuru.html

Kukkaloisto karkottaa pelon Kallion Karhupuistosta. 2011. *Keski-Uusimaa* 23.2.2011. Viitattu 27.7.2015. <http://site.keski-uusimaa.fi/artikkeli/36420-kukkaloisto-karkottaa-pelon-kallion-karhupuistosta>

Kuuluvainen, S. & Särkkä, R. 2013. Kaupunkiviljelijän opas - Löydä syötävä kaupunki. Helsinki: WSOY.

Koivula, L. Satakielet pesivät vain joutomaalla. Suomen kulttuurirahasto. Viitattu 05.03.2015. <https://www.skr.fi/fi/satakielet-pesivat-vain-joutomaalla>

Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. 2014. Viitattu 9.2.2016. <http://geniusloci.chydenius.fi/index.php?lang=fi>

Korpelainen, H., Kaukonen, H. & Räsänen J. 2004. Arkkitehtuurin abc - Löytöretki rakennettuun ympäristöön. SAFA.

Koskimies, S. 2010. Paikan henkeä aistimassa. Tammenlastuja 3/2010, 23.

Lohjan kaupunki. 2015. Viitattu 17.06.2015. <http://www.lohja.fi/default.asp?kieli=246>

Lukkarinen, J. 2012. Elämäntilaa valtaamassa - Talonvaltaus ja neuvottelu nuoruudesta. Teoksessa Pekkarinen, E., Vehkalahti, K. & Myllyniemi S. (toim.) Lapset ja nuoret instituutioiden kehityksissä. Helsinki: Unigrafia.

Maankäyttö- ja rakennuslaki. 1999. 5.2.1999/132.

Mehtälä, H. 2014. Paikan henki herättää tarinat eloon. Yle. Viitattu 9.2.2016. http://yle.fi/uutiset/paikan_henki_herattaa_tarinat_eloona/7274572

Metsämuuronen, J. 2001. Metodologian perusteet ihmistieteissä. Viro: International Methelp.

Mikola, E. 2008. Toisenlainen tila on mahdollinen! -etnografinen tutkielma Helsingin talonvaltauksista. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto, sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos. Tampere.

NCC. 2015. Lempolan Kauppapuisto. Viitattu 10.2.2016. <http://www.ncc.fi/toimitilat/tilahaku/lohja/lempolan-kauppapuisto/>

Nurmela, J. 1993. Tulevaisuusverstaas - tulevaisuuden muovaamisen menetelmä. Teoksessa Borg, O., Kuusi, O., Mannermaa, M., Meristö, T., Seppälä, Y., Sneck, T., Vapaavuori, M. (toim.) Miten tutkimme tulevaisuutta? Helsinki: Painatuskeskus Oy.

Ojanperä, S. 2011. Pop up -myymälä putkahtaa esiin vain hetkeksi. Yle uutiset 1.12.2011. Viitattu 09.03.2015. http://yle.fi/uutiset/pop_up_myymala_putkahtaa_esiin_vain_hetkeksi/5461798

Pohjola, P., Aalto-Kallio, M., Englund, K., Heikkinen, H., Koivisto, J., Korhonen, S., Lyytikäinen, M., Peränen, N., Pitkänen, N. & Virtanen, K. 2014. Kohti avointa kehittämistä - Matkaoppaana innokylä! Tampere: Suomen Yliopistopaino.

Pop up Turku. 2016. Viitattu 28.1.2016. <http://popupturku.com/esittely/>

Pruijt, H. 2004. Squatting in Europe: Radical spaces, urban struggles. Brooklyn: Autonomedia.

Pulliainen, E. 2012. Omalta pihamaalta yhteiseen kaupunkitilaan - tapaus kaupunkiviljely. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto, johtamiskorkeakoulu. Tampere.

Puusniekka, A. & Saaranen-Kauppinen, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu: 19.1.2016. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>

Ranta, E. 2014. Joukkoistaminen voi johtaa Google-rahaan tai luovaan tuhoon. Taloussanomat 21.4.2014. Viitattu 09.03.2015. <http://www.taloussanomat.fi/kotimaa/2014/04/21/joukkoistaminen-voi-johtaa-google-rahaan-tai-luovaan-tuhoon/20145391/12>

Rantajamit. 2016. Viitattu 8.1.2016. <http://rantajamit.fi/>

- Restaurantday. 2015. Viitattu 15.7.2015. <http://www.restaurantday.org/fi/>
- Sainio, A. 1994. Kohti kansalaisten kuntaa. Helsinki: Suomen kuntaliitto.
- Siippainen, A. 2016. Lammas kelpaisi naapuriksi. Länsi-Uusimaa Ilta 20.1.2016.
- Stranius, L. & Salasuo, M. 2008. Talonvaltaus liikkeenä - miksi squat ei antaudu? Viitattu 01.03.2015. <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/talonvaltaus.pdf>
- Sommar, H. 2014. Kaupunkiviljely toi puutarhat pihaille ja parvekkeille. Yle uutiset 06.08.2014. Viitattu 10.03.2015. <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2012/05/02/kaupunkiviljely-toi-puutarhat-pihoille-ja-parvekkeille>
- Sotarauta, M. 1996. Kohti epäselvyyden hallintaa - Pehmeä strategia 2000-luvun alun suunnitelun lähtökohdana. Jyväskylä: Gummerus.
- Stadissa. Karhupuisto. Viitattu 3.2.2016. <http://www.stadissa.fi/paikat/419/karhupuisto>
- Sutela, M. 2000. Suora kansanvalta kunnassa. Oikeusvertaileva tutkimus kansanäänestyksestä kunnan asukkaiden itsehallinnon toteuttajana. Helsinki: Lakimiesliiton kustannus.
- Suomen Kuntaliitto. 2015. Viitattu 17.9.2015. <http://www.kunnat.net/fi/Sivut/default.aspx>
- Suomen Kuntaliitto. 2012. Opas rakennusjärjestyksen laatimiseen. 2012. Suomen Kuntaliiton julkaisuja 12/2012, 7-8. http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=2840
- Tarvainen, A. Toivola, M. & Mäkinen, M. 2013. Mikä on joutomaa? Viitattu 05.03.2015. <http://lahellakaupungissa.fi/paikat/joutomaa/>
- Tavi, V. 2013. Villiinny kaupunkiviljelijäksi - Lähiruokaa tosi läheltä. Latvia: Gummerus.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Tammi.
- Turun kaupunki. 2015. Pop-up Turku elävöittää keskustaa. Viitattu 28.1.2016. https://www.turku.fi/uutinen/2015-10-23_pop-turku-elavoittaa-keskustaa
- Vasudevan, A. 2015. The makeshift city: Towards a global geography of squatting. Progress in Human Geography. Sage Publications 3/2015, 338-359.
- Vattulainen, V. 2011. Röttelö Karhupuisto kukkatarhaksi porukalla. VerkkoAreena 2/2011. Viitattu 15.05.2015. <http://www.kansalaisareena.fi/areena211.php?sivu=0211/karhupuisto>
- Verkkokauppa.com. 2015. Viitattu 10.03.2015. <http://www.verkkokauppa.com/>
- Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.
- Visit Lohja. 2015. Viitattu 17.06.2015. <http://www.visitlohja.fi/default.asp?kieli=246>
- Wallin, S. 2008. Talonvaltaukset ja nuorten harjoittaman kansalaisaktiivisuuden suhde julkiseen valtaan. Teoksessa Stranius, L. & Salasuo, M. (toim.) Talonvaltaus liikkeenä - miksi squat ei antaudu? Nuorisotutkimusseuran verkkojulkaisu 19. Nuorisotutkimusverkosto, 9-12.
- YkkösLohja. 2014. Jenni Vartiainen villitsi yleisönsä. Viitattu 14.9.2015. <http://www.ykkoslohja.fi/?q=node/11861>
- Yle. 2013. Kaupunki elinympäristönä. Viitattu 29.12.2015. <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2004/11/26/kaupunki-elinymparistona>

Yle uutiset. 2012. Hämeenlinnaan viritteillä 100 000 katsojan ulkoilmakonserttiareena. Viitattu 10.2.2016. http://yle.fi/uutiset/hameenlinnaan_viritteilla_100_000_katsojan_ulkoilmakonserttiareena/5464156

Ylioja, T. 2012. Karavaanarit saavat jatkoaikaa Lohjan Haikarissa. Yle uutiset 3.6.2012. Viitattu 14.1.2016. http://yle.fi/uutiset/karavaanarit_saavat_jatkoaikaa_lohjan_haikarissa/5546688

Ympäristöministeriö. 2015. Viitattu 17.6.2015. <http://www.ymparisto.fi/fi-FI>

Kuviot

Kuvio 1: Tutkimusongelma ja termien linkitys joutomaa-käsitteeseen	8
Kuvio 2: Osallistumisen asteikko (Arnstein 1969, 217)	15

Kuvat

Kuva 1: Joutomaa-alue Aurlahden uimarannan lähetyvillä.....	11
Kuva 2: Karhupuiston kukkaloistoa (Hellunkammari 2014)	23
Kuva 3: Rantajamit vetivät paljon yleisöä paikalle (YkkösLohja 2014)	26
Kuva 4: Haikarin joutomaa-alue alueen sisältä kuvattuna	32
Kuva 5: Joutomaat Lohjan ydinkeskustan alueella	37

Taulukot

Taulukko 1: Joukkouttamisen hyödyt ja kolme päämuotoa (Hintikka 2008, 35)	18
Taulukko 2: Haikarin joutomaa-alueen haasteet ja uhat jos alue pysyy käyttämättömänä	38
Taulukko 3: Uhkien ja haasteiden kääntäminen myönteisiksi.....	40

Liitteet

Liite 1: Haastattelulomake	53
----------------------------------	----

Liite 1. Haastattelulomake

Järvinen (1200208)
Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Lohja

Haastattelu
04.04.2015

1. Miten Lohjan kaupunki on määritellyt joutomaa-alue käsitteen?
2. Kuinka paljon joutomaa-alueita Lohjan alueella on? Entä keskusta-alueella?
3. Miksi alueet jäävät joutomaiksi? (Keskeisimmät syyt)
4. Millaisia haasteita joutomaihin liittyy?
5. Kuinka kauan alueet pysyvät joutomaina?
6. Mitä Lohjan kaupunki on tehnyt ja voi tehdä joutomaiden osalta?
7. Onko asukkaita osallistettu joutomaiden tilapäiskäyttöön liittyen? Kokemukset?
8. Miten joutomaa-alueet näkyvät kartalla? Onko olemassa karttaa, josta joutomaat voi tunnistaa?
9. Olisiko olemassa jotakin kiinnostavaa joutomaa-aluetta, jonka tilapäiskäyttöä voisi ideoida asukkaiden kanssa?